

MUZZSIKÁLÓ EGÉZZSÉG ALAPÍTVÁNYI
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

OM AZONOSÍTÓ: 101417

**PEDAGÓGIAI-NEVELÉSI
PROGRAMJA ÉS HELYI TANTERVE
ZENEMŰVÉSZETI ÁGON**

2013. augusztus

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény első Pedagógiai Programja
1996-ban készült az 1993. évi LXXIX. Köznevelési törvény 48. § előírása szerint.
Véleményezte Dr. Gerencsér Attila köznevelési szakértő

Módosításai:

1998. január 28., 1999. május 10., 2000. szeptember 10.
Felülvizsgálata és módosítása 2001. június.15., 2002. január 15.
Véleményezte: Fekete Ferenc művészetoktatási szakértő

Módosítva: 2004. júniusában véleményezte:
Béres Károly művészetoktatási szakértő (zeneművészeti ág)

Módosítása és egységes szerkezetbe foglalása
2005. július 27. véleményezte: SÉRA ANDREA szakértő
(képző-és iparművészeti ág)

Módosítása és egységes szerkezetbe foglalása 2008. május 26.
Véleményezte: Fekete Ferenc művészetoktatási szakértő
(zeneművészeti ág)

Módosítása és egységes szerkezetbe foglalása 2010. június 16.
Véleményezte: Halmi Zoltán művészetoktatási szakértő
(táncművészeti ág)

Felülvizsgálata és módosítása
2010. november 23.
2011. augusztus 26.
2013. augusztus 27.

A pedagógiai program tartalmazza

- 1. Helyzetelemzés**
- 2. Nevelési program**
- 3. a). Helyi tanterv zeneművészeti ág**
- 3. b). Helyi tanterv képző-és iparművészeti ág**

nevelőtestületi elfogadás dátuma: **2013. 08. 30.**

fenntartói jóváhagyás dátuma: **2013. 09. 02.**

nyilvánosságra hozatal módja: **intézmény honlapja**

tervezett felülvizsgálat időpontja: **2015. június.**

Érvényességi rendelkezések megtalálható a PP végén

Az intézmény igazgatójának neve: Molnár Károly Dániel

ZENEMŰVÉSZETI ÁG

TARTALOMJEGYZÉK

Ismertető a Muzsikáló Egészség Alapítványról, mint fenntartóról	8
Küldetésnyilatkozat -A nevelőtestület hitvallása	9
1. BEVEZETÉS	
1. 1. <i>A pedagógiai program alapidokumentumai</i>	10
1. 2. <i>Az intézmény adatai</i>	12
2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	
2. 1. <i>Az iskola alapítás története, szerepe a település életében</i>	13
2. 2. <i>Tárgyi feltételek</i>	15
2. 3. <i>Költségvetési helyzet, finanszírozás</i>	16
2. 4. <i>Személyi feltételek</i>	16
2. 4. 1. <i>Nevelőtestület</i>	17
2. 4. 2. <i>Tanulólétszám, tanulói összetétel</i>	18
2. 5. <i>Az intézmény irányítása</i>	19
2. 5. 1. <i>Általános munkarend</i>	20
2. 5. 2. <i>A tanulói jogviszony létesítésének feltételei</i>	20
2. 5. 3. <i>A tanulói jogviszony megszűnése</i>	22
2. 6. <i>Az érdekegyeztetés, az érdekérvényesítés és az érdekvédelem fórumai</i>	22
2. 7. <i>Az intézmény kapcsolatai</i>	22
2. 8. <i>Az intézmény eredményességének főbb mutatói</i>	24
2. 9. <i>Az intézmény információs rendszere</i>	24
2. 10. <i>Az intézmény belső továbbképzési rendszere</i>	25
3. NEVELÉSI PROGRAM	26
3. 1. <i>A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei</i>	
<i>céljai, feladatai, eszközei, eljárásai</i>	26
3. 1. 1. <i>Pedagógiai alapelvek</i>	27
3. 1. 2. <i>Az intézmény nevelés-oktatás céljai, feladatai</i>	
<i>és a megvalósítás útjai</i>	28
3. 1. 3. <i>A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai</i>	29
3. 1. 4. <i>Egészségmegőrző zenepedagógia: a zenei munkaképesség-gondozás</i>	
<i>módszere (Kovács módszer)</i>	31
3. 2. <i>A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység</i>	32
3. 3. <i>Esélyegyenlőség, differenciált képességfejlesztés, SNI képzés</i>	34
3. 4. <i>A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység</i>	34

3. 5.	<i>Az intézmény szolgáltatásai</i>	35
3. 6.	<i>Az iskola hagyományrendszerének kialakítása</i>	34
3. 7.	<i>Nyilvánosság, propaganda</i>	35
3. 8.	<i>A nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési rendszere</i>	35

4. HELYI TANTERV

4. 1.	<i>Tantárgyi rendszer</i>	38
4. 2.	<i>Az alkalmazott hangszeres iskolák, tankönyvek, neszközök kiválasztásának elvei</i>	41
4. 3.	<i>Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei</i>	41
4. 4.	<i>Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái</i>	42
4. 5.	<i>A tanulók teljesítményének értékelése, minősítésének formái</i>	42
4. 6.	<i>Tantárgyi tantervek</i>	44
	4. 6. 1. <i>Zongora</i>	46
	4. 6. 2. <i>Jazz-zongora</i>	48
	4. 6. 3. <i>Orgona</i>	52
	4. 6. 4. <i>Szintetizátor</i>	56
	4. 6. 5. <i>Hegedű</i>	59
	4. 6. 6. <i>Gordonka</i>	61
	4. 6. 7. <i>Gitár</i>	61
	4. 6. 8. <i>Fafúvósok</i>	62
	1. 1. <i>Furulya</i>	63
	1. 2. <i>Fuvola</i>	63
	4. 6. 9. <i>Rézfúvósok</i>	64
	1. 1. <i>Trombita</i>	64
	1. 2. <i>Kürt</i>	65
	4. 6. 10. <i>Ütő</i>	65
	4. 6. 11. <i>Magánének</i>	66
	4. 6. 12. <i>Improvizáció</i>	67
	4. 6. 13. <i>Népzene</i>	69
	1. 1. <i>Népi furulya</i>	71
	1. 2. <i>Citera</i>	73
	1. 3. <i>Népi ének</i>	76
	4. 6. 14. <i>Szolfézs</i>	79

1. 1. Klasszikus szolfézs	79
1.2. Jazz tanszak	80
4. 6. 15. Differenciált képességfejlesztés, speciális képzés	83
<i>Fejlesztési követelmények és feladatok</i>	84
<i>Dr. Pásztor Zsuzsa által összeállított munka-alkalmassági teszt</i>	84
<i>Hangszeres előképző</i>	88
<i>Speciális szolfézs tanterv</i>	91
5. A pedagógiai program elfogadása, jóváhagyása, nyilvánosságra hozatala	92
6. Érvényességi rendelkezések	93
7. Függelék	94

Ismertető a Muzsikáló Egészség Alapítványról, mint fenntartóról

A Muzsikáló Egészség Alapítványt 1995 májusában a zenéhez közelálló magánemberek hozták létre, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. 74/A paragrafusa alapján.

1995 óta évi rendszerességgel országos továbbképzéseket tart.

1996 szeptembere óta zeneiskolát működtet Debrecen városában.

1998-ban kiemelkedően közhasznú szervezet lett.

1999 óta akkreditált formában tartja az 1995-ben elkezdett továbbképzéseket.

Célja:

- Szociális, egészségügyi, művelődési tevékenység, gyermek és ifjúságvédelem,
- Zeneiskola létrehozása és működtetése, tehetséggondozás,
- A zenepedagógusok és a gyermekek fizikai és szellemi munkaképességének és munkaalkalmasságának fejlesztése és gondozása, más néven a zenei munkaképesség-gondozás közkinccsé tétele a zenepedagógiában.

Ezt a preventív zenepedagógiát Dr. Kovács Géza professzor és dr. Pásztor Zsuzsa művésztanár alakították ki 40 éves kutatásaik során, amely 1999 óta akkreditált programként működik az országos zenepedagógus továbbképzések körében.

Az alapítvány **kezelője, ügyintéző és képviseleti szerve** a 3 tagú **kuratórium**.

Elnöke	Dr. Stefánné Demjén Gabriella
Tagjai:	Papp Lászlóné Révészné Tamás Judit

KÜLDETÉSNYILATKOZAT -A NEVELŐTESTÜLET PEDAGÓGIAI HITVALLÁSA-

*„ Csak az a miénk igazán, amiért
megdolgoztunk, esetleg megszenvedtünk.
A zene is csak úgy száll belénk, úgy él meg
bennünk, ha munkával szántjuk
fel lelkünket alája.”*

Kodály Zoltán

Intézményünk 14 éve működő 12 évfolyamos alapfokú művészetoktatási intézmény

A személyiségfejlesztésben arra törekszünk, hogy tanulóinkban az **önértékelő képességet**, az értékes zenéhez való vonzódást **önállóságuk és akaratuk fejlesztésével** együtt végezzük.

Segítsük a mindenkiben szunnyadó **tehetség** finom különbségeit, **egyéni arculatait** megtalálni és kibontakoztatni.

A zene tanításában és gyakorlásában a **lélekformálás mellett a testi épségre, egészségre** külön hangsúlyt helyezünk.

Az emberi kapcsolatokban a legnagyobb értéknek **egymás tiszteletét, megbecsülését, szeretetét, az emberi méltóság** érvényre juttatását tekintjük.

Pedagógiai programunkat ajánljuk:

Azoknak a gyerekeknek, szüleiknek, illetve felnőtteknek, akik a művészetek iránt elkötelezettek, képességeiknek, érdeklődésüknek és adottságaiknak megfelelően szeretnének a zenével aktívan foglalkozni.

Akik iskolánkon keresztül értékes, közös művészeti tevékenységben bővíteni kívánják baráti, emberi kapcsolataikat, egyben felismerik, fejlesztik tehetségüket.

BEVEZETÉS

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény Pedagógiai Programjának célja, hogy meghatározza a közoktatásról szóló törvényben előírt feladatok megvalósításának módját a következő 5 éves időszakra.

1. 1. A pedagógiai program alapidokumentumai,

- A közoktatásról szóló – többször módosított- **1993. évi LXXIX. Törvény, a 2003. évi. LXI. törvény módosításai.**
- **Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának** bevezetéséről és kiadásáról szóló 32/1999./VIII.18./OM rendelettel módosított 27/1998./VI.10./MKM rendelet,
- Az oktatási miniszter 1/1998. (VII. 24.) OM rendelet **a kötelező (minimális) eszköz és felszerelési jegyzékről**

Ezekon kívül a zeneiskola működését és az oktatását érintő legalapvetőbb törvények és rendeletek:

- a **nem állami fenntartású** nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló – többször módosított- 11/1994./VI.8./ (79. §) MKM rendelet módosítására kiadott 8/2000-es (V.24)módosítás OM rendelet
- **az országos szakértői** és országos vizsgáztatási névjegyzékről és szakértői tevékenységről szóló 42/1992./X.13./ OM rendelet,
- a **tankönyvvé nyilvánítás**, a tankönyvtámogatás, valamint az iskolai tankönyvellátás rendjéről szóló 11/1999. /III.05./ OM rendelettel módosított 5/1998./II.18/ MKM rendelet,
- az 2003/2004. **tanév rendjéről** szóló OM rendelet
- A közoktatásról szóló 1993. Évi LXXIX. Törvény végrehajtásáról rendelkező 20/1997. /II.13:/ Korm. rendelet.
- Az 1992. Évi XXXIII. törvény a közalkalmazottak jogállásáról (Kjt.), valamint az annak végrehajtásáról szóló intézkedés 138/1992. (X. 8), mindezek egybeszerkesztve a Munka Törvénykönyvével.
- Az 1/1998. (VII. 24.) a nevelési-oktatási intézmények **eszközjegyzéke**, valamint a **pedagógus továbbképzéséről** szóló 277/1999. (XII.22) Korm. sz. rendeletek.

A pedagógiai program tartalmazza

- Az alapfokú művészeti iskolában folyó nevelés és oktatás céljait.
- Az követelményeit és tantervi programja alapján a zeneiskola egyes tanszakain, azon belül évfolyamain tanított tantárgyakat a kötelező és választható tantárgyak rendszerét, azok óraszámait, az előírt tananyagot és követelményeit.
- A tanulói jogviszony létesítésének feltételeit.
- Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételeit.
- Az iskolai beszámoltatás, vizsgáztatás formáit, a szorgalom értékelésének, minősítésének formáit.
- Alapfokú művészeti vizsga és záróvizsga bevezetése a 11/1994. (VI. 8.) MKM. rendelet módosítása alapján.
- Az alkalmazott hangszeres iskolák, tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elveit.
- A tehetséggondozás formáit.
- A kiegészítő eszközjegyzéket.
- A szükséges mellékleteket. (Alapító okirat, Gyakornoki szabályzat)

Figyelembe veszi:

- A Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat elvárásait,
- Debrecen Megyei Jogú Város zenei intézményeinek művészeti tevékenységeit,
- A tanulók és szülők jogos igényeit,
- A társadalmi elvárásokat.

Épít:

- A megye és a város vezetőségének támogatására
- A város oktatási intézményeinek erkölcsi támogatására
- A kialakult kulturális tevékenységekre
- A tantestület tagjaira
- A szülők támogató hozzáállására

1. 2. Az intézmény adatai:

- Hivatalos név, székhely: Muzsikáló Egészség Alapítványi Alapfokú Művészeti Iskola
(rövidített név: MEA Alapfokú Művészeti Iskola vagy MEA AMI)
4024 Debrecen, Szent Anna. u. 31.
- Alapítás időpontja 1996. augusztus 15.
- Alapító okirat kelte: 2013. február 18.
- Működési engedély: 21.303/1996
- OM azonosító: 101 417
- Alapító és fenntartó: Muzsikáló Egészség Alapítvány (MEA)
Apk.60.781/1995. HBM Bíróság. Nyt.sz. 781.
- KSH azonosító: 18556489852059909
- Adóalanyiság: mentes
- Adószám: 18556489-1-09
- Bankszámlaszám: 11738008-20716817

Telephelyek:

1. Székhely	4024 Debrecen, Szent Anna u. 31
2. Gönczy Pál Általános Iskola	4225 Debrecen-Józsa, Gönczy u. 3.
3. HBMÖ Általános Iskola és Kollégium	4032 Debrecen, Lóverseny u. 3.
4. Kinizsi Pál Általános Iskola	4028 Debrecen, Kurucz u. 32-34.
5. Hunyadi János Általános Iskola	4028 Debrecen, Zákány u. 5.
6. Kazinczy Ferenc Általános Iskola	4031 Debrecen, Margit tér 19.
7. Árpád Vezér Általános Iskola	4031 Debrecen, Böszörményi u. 150.
8. Szoboszlói Úti Általános Iskola	4031 Debrecen, Szoboszlói u. 3.
9. Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kölcsey Gyakorló Ált. Iskola	4026 Debrecen, Hunyadi J. u.
10. Hatvani István Általános Iskola	4028 Debrecen, Kardos A. u. 24./26.
11. Fazekas Mihály Általános Iskola	4025 Debrecen, Vásáry I. u.10.
12. Bányai Júlia Általános Iskola	4024 Debrecen, Kossuth u. 50.
13. Ibolya utcai Általános Iskola	4027 Debrecen, Ibolya u.3.

2. Az intézmény típusa: Alapfokú művészeti iskola (zeneművészeti, képző-és iparművészeti ág, a táncművészeti ág szünetel)

2.1 Az intézmény alaptevékenysége 85.20 alapfokú művészeti nevelés- oktatás 6-22 év közötti korosztály számára nappali rendszerű oktatás szerint

3. Az intézmény szakágazati besorolása:

85.20.31 Alapfokú művészetoktatás zeneművészeti ágban

Klasszikus zene:

Fafúvós tanszak tantárgyai:	fuvola, furulya, klarinét, szaxofon, fagott
Rézfúvós tanszak tantárgyai:	kürt, trombita, harsona, tuba
Akkordikus tanszak tantárgyai:	gitár, ütő
Billentyűs tanszak tantárgyai:	zongora, orgona
Vonós tanszak tantárgyai:	hegedű, gordonka
Vokális tanszak tantárgyai:	magánének

Népzene:

Fúvós tanszak tantárgyai:	népi furulya, népi klarinét/tárogató
Pengetős tanszak tantárgyai:	citera
Vokális tanszak tantárgyai:	népi ének

Jazz zene:

Billentyűs tanszak tantárgyai:	jazz-zongora
Pengetős tanszak tantárgyai:	jazz-gitár, jazz-basszusgitár

Elektroakusztikus zene:

Billentyűs tanszak tantárgyai:	szintetizátor
--------------------------------	---------------

85.20.32 Alapfokú művészetoktatás képző-és iparművészeti és táncművészeti ágban

<u>Táncművészeti ágon:</u>	néptánc, társastánc, moderntánc, társastánc
<u>Képző- és iparművészeti ágon:</u>	képzőművészet, grafika és festészet

Évfolyamok száma:

Zeneművészeti ág:	2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző osztály (12 évfolyam)
Képzőművészeti ág:	2 előképző, 6 alapfok (8 évfolyam)
Táncművészeti ág:	2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző osztály

A felvehető maximális tanulólétszám 773 fő.

Sajátos nevelési igényű gyerekeket korlátozott számban oktat az intézmény, és egyéni elbírálás alapján veszi fel őket. Mozgáskorlátozott tanulót, ha ilyen érdeklődő felvételt nyer hozzánk, a Dr. Kettesy Aladár Általános Iskolában fogjuk oktatni.

1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

2. 1. Az iskolaalapítás története, szerepe a település életében

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény speciálisan a helyi viszonyokat figyelembe véve alakult meg 1996-ban Debrecenben. Kezdetben a neve MEA Zenede, majd a hivatalos neve 2004 áprilisáig MEA Zeneiskola volt. A 207 ezer lakosú város hatalmas területen fekszik. Az egyetlen önkormányzati zeneiskola, a Simonffy Emil Zeneiskola nem tudja helyileg befogadni az összes érdeklődő tanulót.

A zeneoktatás fontosságát, valamint az ehhez kapcsolódó kultúra terjesztését figyelembe véve alakítottuk ki az új intézményünket. A városközpontot kikerülve, - ahonnan könnyen elérhető a

Simonffy Emil Zeneiskola-, építettük ki bázisiskoláinkat. Jelenleg 13 általános iskolában - melyek a városközponttól távolabb vannak - sikerült megszervezni az alapfokú zeneoktatást.

Telephelyeink között szerepel a dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Diákotthon is, ahol a fogyatékkal élő (vak, gyengénlátó, félkarú, ujjhiányos) gyerekek kapnak elhelyezést. Tanításuk sajátos nevelést igényel. A **zenetanulás személyiségfejlesztő, korrekciós** jellege a sok esetben igen tehetséges, de hátrányos helyzetű gyerekek számára kiemelkedően fontos. A gyengénlátó, vak növendékek taníthatósága érdekében kiegészítettük a speciális tantervünket. Kapcsolatba vagyunk Budapesten a Vakok Intézetének tanáraival is.

Az intézmény törvényes keretek között működik ezekkel a feladatrendszerrel. **Speciális feladatok** állnak a jól képzett pedagógusok előtt, akik zeneterapeuták, egyetemet, főiskolát végzett tanárok. Gazdag tapasztalattal rendelkeznek, és nyitottak mindenféle gyermek által teremtett helyzetre.

Intézményünk működése bővült:

- a 2005/2006-os tanévtől a képző- és iparművészeti ág: festészet tanszakának beindításával.
- a 2010/2011-es tanévtől pedig a táncművészeti ág: néptánc, társastánc, moderntánc tanszakok beindításával

Intézményünk 15 éves működése alatt a következő eseményekkel gazdagította a növendékek és Debrecen város zenei életét.

- 1996 május a SOFT alapítvány országos művészeti fesztiválján részvétel. (Down-kóros, mozgás-sérült, csökkent-látók szereplése)
- 1996 szeptember Rendhagyó születésnapi koncert a Zeneakadémián (a MEA rendezésében) Dr Kovács Géza professzor, a MEA tiszteletbeli elnökének 80. születésnapja tiszteletére.
- 1997 április a BANCCHIERI énekegyüttes jótékonyági hangversenye a Liszt teremben, amelynek első felében az akkori LFZF ütőhangszeres együttese, a Kodály Zoltán Szakközépiskola és a MEA zeneiskola növendékei is szerepeltek
- 1996, 1997 július az UNGÁRIA koncertje- vak művészek kétszer négykezes együttese a „Szól a szív alapítvány” csökkentlátó emberek javára a Liszt teremben.

- 1997 július „Hódolat Kodály Zoltánnak” az EPTA, a Varró Margit Alapítvány és a MEA közös rendezvénye a IV. országos zeneiskolai Zongora Négykezes és Kézzongorás Verseny győztesének hangversenye a Liszt Teremben.
- 1996, 1997, 1998, 1999, december Karácsonyi hangversenyek a MEA növendékek részvételével a Kölcsey Művelődési Központban.
- 1998, 1999 február Farsangi hangverseny zeneiskolásoknak, majd néptánc tanulás a Kölcsey Művelődési Központban.
- 1999 szeptember a Camerata-Hungarica tanévnyitó hangversenye az Ifjúsági Házban.
- 2000 március Budapest, Habsburg Eilika által szervezett hangszeres verseny csökkentlátók részére Lakner Elza és Répási Bence szereplésével.
- 1997, 1998, 1999, Ünnepélyes tanévzáró hangverseny a Liszt Teremben, a Kölcsey Művelődési Központban a MEA zeneiskolás növendékek és tanárai közreműködésével.
- 2001., 2002., 2003., 2004. május a SOFT Alapítvány országos művészeti fesztiválján részvétel. (Down-kóros, mozgás-sérült, csökkent-látók szereplése)
- 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 jún. Ünnepélyes tanévzáró hangverseny a Kodály Teremben.
- 2004. május 08-án A MEA Intézmény művésztanárainak hangversenye a Liszt teremben.
- 2004. és 2006-ban Budapest Vakok Intézetében, országos hangszeres versenyen 10 növendék részvételével vettünk részt.
- 2007 május 24. Iskolánk megnyerte a TV2 által meghirdetett „Az Ügy” c. pályázatát.
- 2008 szeptember 01. A városi tanévnyitó ünnepségén növendékeink szerepeltek színvonalas műsorral
- 2009 tavaszán Országos gitárversenyen a döntőben több növendékünk szerepelt sikeresen
- 2010 Városi népdaléneklési versenyen első-második helyezést, Országos citera versenyen első helyet szereztek növendékeink

A zeneiskola tiszteletben tartja a különböző vallási nézeteket, elhatárolódik mindenfajta politikai irányzattól.

2. 2. Tárgyi feltételek

Irodák

Az intézménynek önálló épülete nincs, székhelyet a városközpontban, a Szent Anna u. 31. szám alatt alakítottunk ki. Ezekben a helyiségekben kap elhelyezést az iskolavezetés, (igazgató-igazgatóhelyettes), a gazdasági vezetés- tantestületi szoba, oktatás-nevelés, iratmegőrzés, könyvtárszoba. Nyáron az oktatáshoz szükséges tárgyi eszközök és a hangszerek tárolását is itt oldjuk meg.

Tanévnyitók és tanévzárók megtartására alkalmanként bérelünk megfelelő feltételekkel rendelkező helyiségeket. **Hangversenyeknek** a DE Konzervatóriumának Liszt Termét, a Kodály Zoltán Zenei Szakközépiskola és AMI Dísztermeit, a HÍD Keresztény Kulturális Központ Nagytermét szoktuk bérbe venni.

A tanítás helyszínei

Az intézmény tanítási helyszínei a székhelyen a HBM Önkormányzattól és a DMJV által működtetett, és a városi Vagyonbizottságtól bérelt általános iskolák.

A bérleti szerződésekben meghatározott feltételek szerint működünk, betartva és betartatva az iskolák házi rendjét, baleseti és tűzvédelmi szabályzatait.

Az oktatás eszközei:

-A **zongoraoktatást a telephelyeinken lévő pianínókon** végezzük. Ezeket mi tartjuk karban, és hangoltatjuk.

-Képző- és iparművészeti ág: székhelyünkön saját felszerelésekkel. (bővebben: lsd. kötelező eszköz és felszerelési jegyzék)

-Táncművészeti ág: az Ibolya u.-i Általános Iskola, mint telephely, torna termében a megfelelő felszerelésekkel. (bővebben: lsd. kötelező eszköz és felszerelési jegyzék)

Hangszerkölcsönzés: az intézmény hivatalos nyomtatványának kitöltésével és a megfelelő bérleti díj befizetésével lehetséges.

Az ezeken kívül szükséges hangszereket a környező zeneiskolákból kölcsönözzük

A hangszerállományunk állapota közepesnek mondható. Csak felújított hangszereket tudunk vásárolni. Minden idevonatkozó pályázatot megírunk, de mindig kevés támogatást kapunk, vagy semmit. Sok esetben a magas önrész összegének a vállalása lehetetlenné teszi a pályázatokon való részvételt.

A bérleti díjak, a bérek és azok járulékos költségei felemészti az intézménybe és az alapítványba befolyó összegek nagy részét, így csak lassú ütemben tudjuk a tervezett beszerzéseinket megvalósítani.

Nagy segítségünkre van azonban, hogy a feladatellátó helyeinken kiegészítő bérleti szerződéseink alapján bérelhetjük a további eszközöket (írásvetítő, diavetítő, episzkóp, videó lejátszó, televízió, számítógép).

Könyvtár: Az iskolának kottatára és szakirodalmi anyaga folyamatosan bővül. A hangzó anyagtár, hangkazetták, CD lemezek kevés számban találhatóak meg a könyvtárszobában. Bővítése folyamatos. A kölcsönzési feladatokat a mindenkori igazgatóhelyettes végzi.

2. 3. Költségvetési helyzet, finanszírozás

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény önállóan gazdálkodó intézmény.

Fenntartója a Muzsikáló Egészség Alapítvány.

Forrása: a tanulói létszám alapján a mindenkor hatályos költségvetési törvényben meghatározott állami normatíva, térítési díj, pályázatok, közoktatási megállapodás (2007-2011) és adomány formában egészítjük ki a finanszírozást.

2. 4. Személyi feltételek

Az igazgató

Molnár Károly Dániel zeneművészeti egyetemi diplomával rendelkező zenetanár. Főállásban végzi igazgatói tevékenységét, heti kötelező 8 órával. 2007-ben elvégezte a Közoktatási Vezetői továbbképzést.

Az igazgatóhelyettes

Dr. Stefánné Demjén Gabriella főiskolai diplomával rendelkező történelem, ének–zene, francia tanár. Főállásban látja el igazgatóhelyettesi tevékenységét heti kötelező 10 órával.

2. 4. 1. Nevelőtestület

A nevelőtestület

A nevelőtestület tagjai egyetemi, főiskolai diplomával rendelkező, vagy annak folyamatában lévő diplomászerző zenetanárok. Valamennyien helyben lakó kollegák. Szakmai felkészültségük, kreatív egyéniségük biztosítják az iskola színvonalát.

Létszáma: 25 fő

Átlagéletkora: 38 év

Legmagasabb iskolai végzettség szerinti megoszlása:

Zeneművészeti egyetem	5 fő
Főiskolai zenetanári szak	17 fő
Jelenleg főiskolán tanuló	2 fő
Külföldön szerzett zenetanári szak	1 fő

Szakos ellátottság

Zongoratanár	8 fő
Zongora-szolfézs szakos zenetanár, általános iskolai énektanár	1 fő
Szolfézs szakos tanár	2 fő
Hegedű	1 fő
Gitár	3 fő

Klarinét	1 fő
Fuvola, furulya	1 fő
Orgona, zongora,	1 fő
Szolfézs, zeneelmélet, szintetizátor	1 fő
Magánének, szolfézs	1 fő
Ütő	1 fő
Képző- és iparművészet	1 fő
Táncművészeti ág	3 fő
Pedagógiai munkát segítő	1 fő
Gazdasági munkát segítő	2 fő

Pedagógusaink önképzése és továbbképzése tervszerű és folyamatos. A továbbképzési tervnek

megfelelően az alábbi továbbképzéseken vettek részt tanáraink.

Az iskola pedagógusai, dolgozói, vezetői és az alapítvány megbízott szakemberei között az alkotó, demokratikus vezetői stílusnak megfelelően alakítjuk a nevelési fórumokat.

Az oktató – nevelő munkát segítő szakemberek

Pedagógiai munkánkat dr. Molnár Zoltán **belgyógyász szakorvos**, a zenei munkaképesség-gonddal járó anatómiai ismeretek szakértője segíti.

A gazdasági és könyvelési munkák az ezekhez a munkákhoz szükséges végzettséggel rendelkező szakemberek kezében vannak:

- **Tusz Imre bérszámfejtő (vállalkozó)**

- **Fekécs Zsuzsa gazdasági vezető (vállalkozó)**

2. 4. 2. Tanulói létszám , tanulói összetétel

2010-ben a tanulói átlag összlétszám: 261,5 fő

	2010.06	2010.10	2010. átlag
Zongora	88	87	87,5
Szintetizátor	13	12	12,5
Gitár	62	61	61,5
Furulya/Fuvola	8	10	9
Klarinét	1	3	2
Hegedű	4	4	4
Gordonka	3	1	2
Útő	6	10	8
Szolfézs előképző	14	11	12,5
Citera	22	44	33
Festészet	20	21	20,5

A nevelőtestület, a tanulók és a többi szakember jogait és kötelességeit az iskola szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

2. 5. Az intézmény irányítása

Az intézmény irányítását az igazgató végzi az igazgatóhelyetttessel.

Szervezeti leírás, irányítási séma

IGAZGATÁS

IGAZGATÓ:

Feladatköre, hatásköre: az SZMSZ tartalmazza (munkaköri leírás)

Megbízó: A MEA kuratóriuma

Megbízás időtartama: 5 tanév

IGAZGATÓHELYETTES:

Feladatköre, hatásköre: Az SzMSz tartalmazza (munkaköri leírás)

Megbízó: Az intézmény igazgatója

A megbízás időtartama: Határozatlan idejű

MUNKAKÖZÖSSÉG VEZETŐK:

Feladatköre: Az SzMSz tartalmazza

Megbízó: Az intézmény igazgatója

VEZETŐ, IRÁNYÍTÓ TESTÜLETEK

ISKOLAVEZETŐSÉG Hatásköre, összetétele, működési rendje: Az intézményi SzMSz. tartalmazza.

NEVELŐTESTÜLET

Hatásköre, összetétele, működési rendje: Az intézményi SzMSz. tartalmazza.

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

Hatásköre, összetétele, működési rendje: Az intézményi SzMSz. tartalmazza.

SZAKMAI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

Billentyűsök: zongora, orgona, szintetizátor

Vonós, pengetős, ütő, ének, elmélet: magánének, népi ének, szolfézs, hegedű, gordonka, gitár, ütő

Fa és rézfúvósok: furulya, népi furulya, fuvola, klarinét, kürt, trombita

Népzene: citera, népi furulya, népi ének

Képző- és iparművészet: festészet

Táncművészet: néptánc, társastánc, modern tánc

2. 5. 1. Általános munkarend

Az Intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata is tartalmazza

A tanítási év rendje, a tanítási, képzési idő:

A tanév, ezen belül a **tanítási év rendjét** mindenkor a művelődési és közoktatási miniszter állapítja meg. A „tanév rendje” meghatározza a tanév szervezésével kapcsolatos feladatokat, így különösen a tanév kezdő és befejező napját, a szorgalmi idő, a tanítási szünetek szervezésének időszakát.

Ennek figyelembe vételével az igazgató „**éves munkatervet**” készít, amely tartalmazza a szabadon meghatározható tanítás nélküli munkanapokat és tanítási szüneteket.

Órabeosztási szempontok: Intézményünkben a tanítási év 6 napos tanítási hetekből áll. A zenei órákat úgy állítjuk össze, hogy alkalmazkodunk az iskolai elfoglaltságokhoz, a távollakók utazási idejéhez és az elméleti órák kapcsolódási lehetőségéhez.

A tanítás a hét első 5 napjában általában 13.00 órától 19.00 óráig tart.

Szombatom 8.00-14.00-óráig.

2. 5. 2. A tanulói jogviszony létesítésének feltételei

Beiskolázási programunk az iskola modelljét figyelembe veszi. Kiindulási pontnak tekinti a 11/1994. (VI. 8.) MKM. rendelet 17. §. (4) bekezdését.

Az intézményünkbe jelentkező növendékeket a szülők jelenlétében bizottság hallgathatja meg.

A meghallgatáson megismerjük a tanuló zene iránti érdeklődését, hangszer tanulási igényét, mozgáskultúráját, a családi hátteret, a környezeti hatásokat, az esetleges korábbi zenetanulási előzményeket. Az osztályba sorolást szakemberek végzik, és javaslatot készítenek az igazgatónak a kérelem elbírálásához, továbbá ahhoz, hogy melyik évfolyamra vegyék fel a jelentkezőt.

Ha a tanuló magasabb évfolyamra kéri felvételét, a jelentkezési lapján fel azt kell tüntetnie. Kérelméről a bizottság különbözeti vizsga alapján dönt, az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának az adott évfolyamra meghatározott rendelkezései alapján

Az intézmény jelenleg engedélyezett keretlétszáma 640 fő. Mivel a tanulólétszám nem éri el ezt a számot, minden zenét tanulni vágyó jelentkezőt fel tudunk venni.

- A beiratkozáshoz feltétel a tanuló zene iránti érdeklődése és a gyakorlás biztosítása.
- Szükséges a szülői nyilatkozat a hangszerbeszerzésről, esetleges bérléséről, kottavásárlásról, valamint a rendszeres támogatások (térítési díjak) befizetéséről.
- Szükséges továbbá a szülői nyilatkozat a normatív támogatás igénybevételéről.

Életkor: felső korhatár nincs, de hangszeres előkészítőre csak 6 éves kor felett veszünk fel növendékeket. Különleges képességű óvodáskorú gyerek felvételéhez igazgatói engedély szükséges.

A létszámkeretbe csak a 6-22 év közötti korosztály kerül.

Beiratkozás: minden év **június és szeptember hónapokban.**

Beiratkozási terminusainkat a Simonffy Emil Zeneiskola felvételi időpontjai utáni időszakra tesszük, megadva a jelentkezési lehetőséget hozzánk azoknak a gyerekeknek is, akik oda nem jutottak be.

Beiratkozás:

- az irodában: Debrecen különböző iskoláiban plakáton, újságban, rádióban
meghirdetett időpontokban

Az eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy **tanév közben is lehetőséget kell adnunk** a jelentkezőknek, hogy az intézményünkbe felvételt nyerjenek.

Ezt a következő **indokok** alapján építjük be a szabályzatunkba:

A hangszertanulás nem kötelező tantárgy, sokkal inkább kedvhez, lehetőségekhez és szabadidőhöz kötött. Sok gyerek és szülő a már megkezdett tanév után látja, hogy a gyermekének milyen különórákhoz van kedve és ideje. Mivel a zenetanulásnál **egyéni oktatásról** van szó, így az érdeklődőknek bármikor nyújthatjuk szolgáltatásainkat. A **zenei képességek különbözősége miatt** pedig a megfelelő elméleti csoportot is meg tudjuk számukra találni.

Ugyanígy találkozunk azzal a ténnyel is, hogy a megkezdett **tanév közben** abbahagyják némelyek a zenetanulást, és **kiiratkoznak** az intézményünkből. (Az erre vonatkozó lehetőségeket a tanulói jog szabályozza.) Így a létszámkeret tulajdonképpen egyensúlyban van a tanév során.

A tanulók felvételéről és a tanári elosztásról a szülőket helyben tájékoztatjuk, a székhelyen lévő tanterem ajtajára kifüggesztett lapon. Amennyiben ez későbbi egyeztetést kíván, akkor postán írásban értesítjük őket. Kérésükre személyesen és telefonon is adunk felvilágosítást.

A beosztás időpontjáról: a tanulók a tanszakonkénti és tanáronkénti elosztásáról az évnnyitó napján értesülnek, és módosítási joggal élhetnek. A későbbi órarend szerinti elosztásról a tanárokon kívül az iroda személyesen és telefonon is felvilágosítást ad.

Térítési díj és tandíj:

A szülők a térítési illetve tandíjat az intézmény számlájára fizetik be. A térítési díjak megállapításánál az iskola vezetése az írásban beadott szülői kérésre indokolt esetben kedvezményt adhat.

A Muzsikáló Egészség Alapítvány kiemelkedően közhasznú szervezet. Mivel állami feladatot lát el, ezért az oda befizetett adományok 30 %-a a befizetők adójából visszaigényelhető.

A térítési díjak összege mindenkor a növendék egyhavi oktatási díjának 30 -50 % - a. Szabályait az SZMSZ tartalmazza.

2. 5. 3. A tanulói jogviszony megszűnése

Megszűnik a tanulói jogviszony abban az esetben, ha a tanuló

- zeneiskolai tanulmányait befejezte, (bizonyítványban jelzett dátumtól kezdődően)
- Szülői kérésre töröljük a tanulók névsorából, (dátum)
- A tanuló a tanév folyamán a 66 hangszeres, és a 66 elméleti tanítási órák 20 %-át mulasztja igazolatlanul. (Az iskola a szülőt legalább két alkalommal írásban figyelmeztetni köteles az igazolatlan mulasztás következményeire).
- Térítési díj kötelezettségét felszólításra sem teljesítette, (egy hónap türelmi idő után)
- Ha felvételt nyert magasabb szintű művészeti intézménybe (a bizonyítvány dátumától)
- Ha másik alapfokú művészetoktatási intézménybe kerül (a bizonyítvány dátumától)
- Ugyanannak az évfolyamnak a tanulmányi követelményeit harmadik alkalommal sem teljesítette.
- Ha alapfokú művészeti vizsgát tett.

2. 6. Az érdekegyeztetés, az érdekérvényesítés és az érdekvédelem fórumai

A mindenkori érdekegyeztetés, érdekérvényesítés és az érdekvédelem fóruma az intézmény vezetősége, a kuratórium képviselője és a munkaközösség tagjaiból áll. Súlyos fegyelmi vétség esetén szülői bizottság egészíti ki.

Mivel az intézmény a zenei tanulás lehetőségének szélesítése céljából jött létre, fennmaradását jó hírnevének köszönheti. Ezért az iskola vezetősége telefonon, illetve személyesen állandó kapcsolatot tart fenn a szülőkkel. A fogadóórákon személyesen intézhetik a problémáikat, hiszen egyszemélyes és személyre szabott oktatásról van szó. Az intézményvezetők és a tanárok fogadóórája meghatározottak, de más időpontokban is lehetőség van a személyes problémák megoldására. A fogadóórák időpontjait a székhelyen és a tájékoztató füzetben tüntetjük fel.

2. 7. Az iskola kapcsolatai

- A **fenntartó** az intézmény vezetőjével munkatevékenységet illetően szabályozott, állandó kapcsolatban áll.
- Az intézmény működését meghatározó ügyek intézése érdekében a Megyei Oktatási Főosztály, DMJV Oktatási osztály.
- Az iskolahasználókkal (szülők, diákok)
- Szakmai szervezetekkel (FPI, FÜPI, AME, MZTSZ)
- A település iskolavezetőségével és tanáiraival.

Szülők, gyerekek

Minden oktató-nevelő munka eredményességének fő meghatározója a családi háttér. Ez a mi területünkön különösen fontos. Eredményes pedagógiai munka elképzelhetetlen szülői támogatás nélkül. Így legszorosabb kapcsolatunk a gyerekek által a szülőkkel alakul ki. **Fogadóórán, szülői értekezleteken** közös kirándulásokon, rendezvényeken és ünnepeken megbeszélhetjük a gyerekekkel kapcsolatos kérdéseket, haladásukat, fejlődésüket, a nevelési elképzeléseket. Figyelembe vesszük az iskolával kapcsolatos szülői észrevételeket.

Az iskolai órák nyitottak. A tanárokkal egyeztetve a szülők látogathatják gyermekeik hangszeres óráit, a szolfézsvizsgákat, a vizsgahangversenyeket.

Családlátogatás alkalmával lehetőség van a növendékek körülményeinek megismerésére, az esetleges problémák megvitatására és szülői támogatással valósítjuk meg az iskola koncepcióját.

Szakmai kapcsolatok

Kapcsolatot tartunk fenn az alábbi zenei intézményekkel.

- a Debreceni Egyetem Konzervatóriumával
- a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolával,
- a Simonffy Emil Zeneiskolával,
- a debreceni ének-zene tagozatos általános iskolákkal,
- a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolával (Budapest),
- a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola (Budapest)
- Állandó szakmai kapcsolatban vagyunk Budapesten (dr. Kovács Géza 1998-ban bekövetkezett halála után is) dr. Pásztor Zsuzsával, a zenei munkaképesség-gondozás képviselőjével

Tagjai vagyunk a

- Magyar Zene és Táncművészeti Iskolák Szövetségének (MZTSZ)
- Alapítványi és Magániskolák Egyesületének (AME)

További kapcsolatok

- Debrecen többi általános iskoláival, (kiemelten azokkal az oktatási intézményekkel, akik lehetőséget biztosítanak számunkra a helyi zeneoktatásra),
- a Hajdú-Bihar megyei Pedagógiai Intézettel,
- a SOFT (Segítsd, Óvd, Fogyatékos Társaidat) Alapítvánnyal,
- a Gyermek-Rehabilitációs Központtal,
- a Kelet-Magyarországi Közösségszolgálat Alapítvánnyal
- a Fővárosi Pedagógiai Intézettel,
- az Országos Pedagógus-továbbképzési Módszertani és Információs Központtal,
- Az akkreditációs programunk indítása óta levelező viszonyban vagyunk Magyarország összes alapfokú művészetoktatási intézményével és ének-zene tagozatos általános iskolájával.

2. 8. Az intézmény eredményességének főbb mutatói

Nevelő-oktató munkánk eredményei

2007/2008-ban a tanulmányi átlag 4.6 volt,

a gyermekek személyiségének fejlődését mutatja, hogy:

- a gyerekek jól érzik magukat az intézményünkben,
- érzelmileg gazdagodnak, fejlődik alkotó készségük, fantáziájuk, beleélő és kifejezőképességük,
- örömmel vesznek részt a zenetanulásban és kreatívak,
- különböző szintű zenei versenyeken és vizsgákon szívesen szerepelnek,
- képességeiknek megfelelő eredményt produkálnak,
- a pályára készülő növendékek megállják helyüket másik iskolában is,
- művészet élvezőkké válnak,
- az aktív zenei tevékenység folytán szokássá válik a családi és házi muzsikálás,
- megtanulják tolerálni a másságot.

A következő tanulóink nyertek felvételt más zenei intézményekbe.

- Az elmúlt 8 évben a Simonffy Emil Zeneiskolába 10 növendékünk zongora szakra, 2 szintetizátorra, 1 fuvolára.
- 1999-ben Budapestre, a Színművészeti Főiskola zenei rendező szakára Szabó Máté zongora szakos növendékünk.
- 2001-júniusában Debrecenbe, a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolába zeneszerzés és egyházzenei szakra 18 éves Vad Péter, aki 16 éves korában nálunk kezdte zenei tanulmányait zongora szakon.
- 2004-ben a Kodály Zoltán Zeneművészeti Szakközépiskolába gitárra Horváth Sándort, a Simonffy Emil Zeneiskolába Varga Annát vették fel, aki zenei pályára készül.

2. 9. Az iskola információs rendszere

Megszólítottak köre:		írásos formában,	ideje,
Igazgató	megyei, városi értekezletek	levél, meghívó	év eleje, vége
	Oktatás Minisztérium	levél	információtól függő
	Megyei Okt. Oszt.	levél	információtól függő
	Zeneiskolák Szövetsége	levél meghívó	információtól függő
	Alapítványi és Magániskolák Egyesülete	levél, meghívó	információtól függő
Nevelőtestület	tanévnyitó értekezlet	faliújság	augusztus vége /félnapos/
	Félévi értekezlet	faliújság	január vége /félnapos/
	Tanévzáró értekezlet	faliújság	június eleje /egész nap/
	Nevelési értekezlet	faliújság	problémától függő /2 óra/
Tanszakvezetők	megbeszélés	faliújság	feladatoktól függően
Iskolai alkalmazottak	megbeszélés	levél	feladatoktól függően
Tanulók	megbeszélés		problémáktól függően
Szülők	megbeszélés	levél	problémáktól függően

Nyilvánosság, propaganda

Debrecen kulturális életében sok szereplési lehetőséget találunk. Zeneszámokkal színesíthetjük a mások által rendezett műsorokat, ill. magunk is szervezünk önállókat. Pl. Nyugdíjas klubokban, pedagógusok székházban, öregek otthonában, óvodákban hangszerismertetőn, múzeumokban, könyvkiállítások és ünnepségek alkalmával.

Fontosabb, nagyobb rendezvény esetén a rádió, a tévé, az újságok nyilvánosságát is igénybe vesszük a szélesebb körű kapcsolatok kialakításához, az intézmény munkájának megismertetéséhez.

2. 10. Az iskola belső továbbképzési rendszere

<u>Résztevők köre</u>	<u>továbbképzési alkalom</u>	<u>továbbképzés formája</u>
Nevelőtestület	tanévnyitó és tanévzáró értekezlet	igazgatói beszámoló, megbeszélés, vita, határozatok, a beszámoló elfogadása
	Félévi értekezlet	igazgatói beszámoló, megbeszélés, vita, határozatok, a beszámoló elfogadása
	Nevelési értekezletek	beszámolók, vita
	Zenei versenyeken aktív részvétel	önképzés
	Zenei versenyek meghallgatása	önképzés
	Akkreditációs továbbképzés	önképzés
	Koncertek, szakmai folyóiratok	önképzés
Munkaközösség vezetők	Bemutató óra	a látottak, hallottak megbeszélése
	Hospitálás	a látottak, hallottak megbeszélése

3. NEVELÉSI PROGRAM

3. 1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény szemléletének legfontosabb eleme, hogy **minden embernek joga van a zenetanuláshoz**. Ezt az 1993. Évi LXXIX. Törvény a közoktatásról II. fejezet 10. §/3. pontosan így fogalmazza meg:

„, a gyermeknek, tanulónak joga, hogy képességeinek, érdeklődésének, adottságainak megfelelő nevelésben és oktatásban részesüljön, képességeihez mérten tovább tanuljon, illetve **alapfokú művészetoktatásban vegyen részt tehetségének felismerése, és fejlesztése érdekében.**”

Elveinknek megfelelően a zeneoktatási munkánk a következőképpen alakul

- A hagyományos oktatási program megvalósítása mellett olyan tanulóknak is kívánunk a zenével való foglalkozásra lehetőséget adni, akik különböző okok miatt nem akarnak, vagy nem kerülhetnek be az állami intézménybe.
- messze laknak a zeneiskolától,
- a zene iránti érdeklődésük megvan, de sikertelen felvételi vizsgát tettek az állami zeneiskolában
- a szokásosnál idősebb korban szeretnének elkezdni egy hangszerrel megismerkedni,
- stresszérzékeny tanulók, akik nehezen viselik a zeneiskola követelményrendszerét,
- sajátos nevelési igényű képzést igényelnek, (pl. gyengénlátó, vak, mozgás sérült, félkarú stb.) akiknek egészségi állapotuk kimondott javítását szolgálja a zenével való foglalkozás.

Ezekben az esetben **sajátos, személyre** szabott oktatási tervet készítettünk. Ilyen értelemben **intézményünk tevékenysége hézgapótló fontossággal bír**. Az általunk használt módszerek és a gyakorlatban alkalmazott tapasztalatok modell értékűek lehetnek.

3. 1. 1. Pedagógiai alapelvek

A 6-22 éves korosztály szinte teljes tanulási időszakot jelent egy ember életében. Ez a tág életkor különbözően gondolkodó és érdeklődő embert foglal magában. Intézményünkben biztosítani kívánjuk mindazokat a zeneművészeti ismeretanyagokkal való foglalkozási lehetőségeket, amelyekkel hozzájárulhatunk a tanuló **teljes embert érintő** személyiségfejlődéséhez, formálásához.

Segítjük abban, hogy

- becsülje önmaga és mások munkáját,
- megismerje a tanulás, a tudás értékét,
- ismerje meg önmagát, képes legyen önértékelésre, anélkül, hogy mások törekvéseit gátolná,
- alakítsa ki saját értékrendjét, megértse és elfogadja a mások értékrendjét,
- olyan viselkedéskultúrára, konfliktustűrő és megoldó képességekre tegyen szert, amely lehetővé teszi számára, hogy közössége értékes tagjává váljék,
- tolerálja a másságot,
- életelemévé váljék a zene,
- megismerje az egészséges zenei életmódot

Pedagógiai alapelveink

- demokratikus szemlélet és gyakorlat,
- pedagógiai humanizmus és optimizmus,
- a nevelés és az oktatás egységének érvényesítése,
- az elmélet és a gyakorlat kapcsolata,
- a koncentráció elvének figyelembe vétele,
- az ismeretek tartós elsajátítása,
- az életkori sajátosságok figyelembe vétele,
- a fokozatosság elvének érvényesítése,
- a képességek differenciált, egyénre szóló fejlesztése,
- pozitív értékelési szemlélet,
- felelősséggel párosuló módszertani szabadság,
- rendszeresség, folyamatosság, korszerűség.
- az iskolai hagyományok tiszteletben tartása,
-

3. 1. 2. Az intézményi nevelés-oktatási céljai és feladatai

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény azt a célt tűzte ki maga elé, hogy

- **minden** zenéhez közel kerülni vágyó, önmagát megvalósítani kívánó fiatal **sikerélményhez** jusson,
- segítse és karolja fel az **igazi tehetségeket**,
- **a muzsikálás örömebe részesítse mindazokat a fiatalokat, (pl. a fogyatékkal élők, fizikai adottságaiban sérült, félkarú, vak, gyengénlátó gyereket is) akiknek a legmerészebb álmai valósulhatnak meg a zenetanulás által.**
- a zenét tanulni vágyóknak **esélyegyenlőséget** biztosítson, függetlenül a speciális zenei adottságok vizsgálatára épülő felvételi követelményektől.
- segítse elő a közös zenélés élményszerű megismerését, **generációk** összekapcsolását zenekarok, énekkarok, kamarazenei csoportok létrehozásával.
- a művészeti nevelés-oktatásban szervesen beépítse a **zenei munkaképesség-gondozást**,
- felkészítse a növendékeket a képességeiknek megfelelő **zenei továbbtanulásra** ill. alapfokú művészeti vizsgára.

Fejlesztési célok

nevelési célok

Személyiségfejlesztés: elősegítjük, hogy

- a tanuló az általa elképzelt célt (pl. legyen képes egy hangszeren játszani) képességeinek megfelelően valósíthassa meg, építve, gazdagítva ezzel belső **személyiségét, érzelmi világát**,
- a zenei tevékenység alakítsa **kreatívvá**, ismerje meg az alkotás örömét, fejlessze a képzelőerőt, a beleélés képességét, kialakuljon a lelkiismeretes, **önálló munkavégzése**,
- a zenetanulással és a darabok előadásával járó **siker a teljes emberi lét megélését** adja a tanulóknak, nyitottá tegye, további sikerekre ösztönözze,
- jelen legyen a zeneórákon a játékosság és a **zenei humor**, helyt adunk az individuális törekvéseknek,
- a zeneműveket, vagy **saját darabját** kisebb, vagy nagyobb közönség előtt koncerten adja elő,
- a siker vagy a kudarc elviselhetővé váljék számára,
- életelemévé váljon a zene, és **erkölcsi tartást** adjon,
- kialakuljon az egészséges zenei életmódja.

Oktatási célok:

- a zenei műveltség megalapozása, (kifejező éneklés, zenei írás/olvasás)
- a zenei képességek fejlesztése, (belső hallás, zenei memória, ritmusérzék, hangszínérzék,)
- a zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése,
- az **improvizáció**, amely a zenében az **önkifejezés** legnagyobb lehetősége, mint oktatási módszer alkalmazást nyerjen,
- a főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése,
- a népzenei, műzenei, vokális és instrumentális zenei tájékozottság kialakítása,
- zenei kifejezések megtanítása, felismerése és alkalmazása,
- a kortárs zene befogadására nevelés,
- a tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése,
- ösztönzés amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusokban való részvételre,
- a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése,
- a társművészetek iránti nyitottság kialakítása,
- lehetőséget kínálunk megismerni más népek dalait, a populáris, a szórakoztató zenét és a jazzt.
- tanulási technikák, hatékony gyakorlásra, igényes és céltudatos munkára nevelés,
- forráskutatás, zenei könyvtárhasználat megtanítása, zeneszerzők neveinek kimondása, hibátlan leírása (vizsgalap készítés)
- tehetséggondozás
- cserekapcsolatok létesítése hazai és külföldi zeneoktatási intézményekkel.

3. 1. 3. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

A célokat és a feladatokat a **zeneórai** és a **zeneórán kívüli** nevelőmunka (szereplések, koncertlátogatás, kirándulás) során a személyi, a tárgyi feltételekkel és a pedagógiai, módszertani eszközökkel valósítjuk meg.

Személyi feltételek

Lsd. Helyzetelemzés 2.2

Tárgyi feltételek

Lsd. Helyzetelemzés 2. 3.

Módszertani eszközök

Zenepedagógusaink módszertana igen gazdag és változatos. Tanulmányuk helyszínei, zenei szakosodásuk eltérőek, tapasztalatcserére iskolán belül és kívül sok lehetőség kínálkozik.

Iskolán belül: a kollegákkal, a vizsgáztató bizottság tagjaival, vagy a meghívott vendégekkel óralátogatások során és hangversenyek, közös órák, vizsgakoncertek értékelésekor, megvitatásakor.

Iskolán kívül: továbbképzéseken, zenei versenyeken, hangversenyeken más kollegákkal.

A nevelési-oktatási módszerek kiválasztásának szempontjai

- A nevelés-oktatás célja,
- A tanulók életkori sajátosságai, képességei, egyénisége,
- A pedagógus személyisége, tapasztalata (továbbképzések, nevelési értekezletek)
- A zenei szakok sajátosságai,
- A tanítási tartalom,
- Az iskola tárgyi feltételei.

Nevelési módszerek

- **Élményközpontú**, cselekedtető, zenei tevékenységekre épülő zenepedagógia.
- A **fokozatosság** elvét követve inspirálja a növendéket a tanulásban, hogy az eredmény **örömmel szerzett zenei ismeret és zenei készség** kialakulása legyen.
- Figyelembe veszi az **egyén teljesítő képességét** (ami a mi esetünkben igen sokrétű), de törekszik arra, hogy a tanuló **optimális és ésszerű terhelésével** egyre magasabb szintű feladatok megoldására legyen képes **eredményesen és sikerrel**. (Követelés, meggyőzés, gyakorlás, ellenőrzés, elismerés)
- Példaadással való nevelés
- A zenei munkaképesség-gondozás módszerének használata

Oktatási módszerek

A pedagógus munkáján alapuló módszerek

- A szóbeli ismeretközlés: elbeszélés, magyarázat,
- Gyakorlati bemutatás: énekelve, gyakorlásszerűen lelassítva, előadásszerű bemutatás, részletekben stb.

A nevelő és a tanuló közös munkáján alapuló módszerek

- Közös gyakorlás az órán,
- Egyéni feladatok az órán,
- Házi feladatok,
- Feladatrendszerrel segített tanítás-tanulás,
- Vita,
- Beszélgetés, kérdve kifejtés,
- Hallás utáni tanulás,
- Ismétlés: év eleji, évközi, (aktuális, folyamatos, tematikus) év végi
- Versenyre, felvételire készülés,
- Kamarázás a tanárral,
- Ellenőrzés,
- Értékelés (osztályozás)

A tanuló önálló munkáján alapuló módszerek

- Megfigyelés
- Otthoni gyakorlás
- Zeneművek hallgatása, tanulmányozása
- Önálló művek komponálása, improvizáció
- Felkészülés szereplésre

3. 1. 4 Egészségmegőrző zenepedagógia: a zenei munkaképesség-gondozás módszere (Kovács módszer)

A zenei munkaképesség-gondozás módszerét 45 évvel ezelőtt elkezdve Budapesten alakította ki Dr. Kovács Géza professzor és Négyesiné dr . Pásztor Zsuzsa művésztanár.

Dr. Kovács Géza elhalálása után Négyesiné dr. Pásztor Zsuzsa és Dr. Molnár Zoltán belgyógyász szakorvos folytatja **akkreditált továbbképzési keretek között ennek a témának a közkinccsé tételét.**

A zenei munkaképesség-gondozás olyan pedagógiai szemléletet képvisel, amely nemcsak követelményeket állít a tanulók elé, hanem a követelmény teljesítésének személyi-feltételeiről is gondoskodik.

Ld. Melléklet 3.

3. 2. A tehetség, a képesség kibontakoztatását segítő tevékenység,

A tanulók személyiségének fejlesztése

Tehetségesnek tekinthető az a tanuló, aki valamely területen, területeken, vagy általánosságban kiemelkedő teljesítmény nyújtására képes.

„...sem a tehetség, sem a képességek általában nem egyszerűen öröklött adottságok, hanem egy hosszú szociális fejlődésnek az eredményei, amelyek a teljesítmény révén ragadhatók meg.”
/Ranschburg Jenő/

A tehetség jellemzői:

- kreativitás
- intelligencia
- speciális képesség vagy képességek
- elkötelezettség (szorgalom)
- előítélet mentesség
- kiélező felfogás
- bizonytalanság tolerálása
- önálló útkeresés
- felügyelet elvetése
- kockázat
- divergens gondolkodás

Serkenti:

- biztató környezet /megfelelő időben, helyben érzelmi megerősítés /
- szervezeti strukturáltság
- tanár ösztönző attitűdje
- motiváció
- bizalom
- játékosság, humor
- az értékelés késleltetése

Gátolja:

- teljesítménykényszer
- túlzott fegyelem
- kreativitás lebecsülése
- nem szeretett munka

A tehetséggondozás jellemzői:

- minőségre épülő szelekció
- folyamatosság

teljes iskolai periódusra kiterjedő tevékenység
differenciált kezelés
integrált fejlesztés: széleskörű környezeti hatások befogadása
nyitottság a család és más iskolán kívüli csoportok, személyek felé
divergens /több megoldású / program a tantervekben
eltér a normál oktatástól: ütemében
  mélységében
  stratégiájában

A tehetséggondozás módszerei, szinterei:

- emelt óraszám („B” tagozat)
- hangversenyek, versenyek
- gyorsítás
- dúsítás, gazdagítás-mélységben, kiterjedésben
- szakértők igénybe vétele
- korszerűsítés: taneszközben, tananyagban
- kirándulás, hangverseny látogatás
- szaktábor,
- önállóság erősítése
- tanárok továbbképzése

A zenei tehetség fejlesztése:

A zenei tehetség készség formájában nyilatkozik meg a tanulás előtti korban. A tanulás megkezdésekor a mentális és zenei adottságokat vizsgáljuk. A környezeti hatások motívumaiból a művészeti, zenei indíttatásokat feltárjuk. A korábbi zenetanulási folyamatot az emlékképek felelevenítésével hasznosítjuk. Felmérjük a gyermek értelmi, kombinációs és asszociatív képességét, kreativitását, érzelmi reakcióit, fantáziáját, temperamentumát, kitartását, memóriáját, akaraterejét, aktivitását. A személyiség mozgáskultúráját feltérképezzük. Ezen belül a hangadási, ritmus és metrum érzéket, tárgyi mozgásos készenlétet speciális feladatcsoporttal egzakt módon is vizsgáljuk, fejlesztjük.

A tehetség kibontakoztatását segíti a zenei munkaképesség gondozás módszere is. Melléklet 3.

Tapasztalataink során bebizonyosodott, hogy az ezzel a módszerrel kiegészített zenei nevelés – oktatás szerint stabilizálódik a fizikai és a szellemi állóképesség, növekszik a teljesítmény, megszűnik a szorongás és a feszültség, ennek következtében **kibontakozik a tehetség, amelyet aztán állandóan fejleszteni, védeni és megőrizni kell.**

Zenei tanulmányokat nemcsak kiváló, de közepes, sőt gyenge képességű, kevés tehetséggel rendelkező tanuló is kíván folytatni. Ha az érdeklődése és a szorgalma rendkívüli, önmagához mérten magas színvonalra képes eljutni.

„...a tehetséget nem lehet teremteni. A talajt, a lehetőséget lehet teremteni, ahol a tehetség kibontakozhat, kialakulhat.” /Neuhaus/

3. 3. Esélyegyenlőségi program, differenciált képességfejlesztés, SNI gyermekek

Az intézmény 2008. decemberében elkészítette esélyegyenlőségi programját (lásd **Esélyegyenlőségi program**), melyet az intézmény nevelőtestülete 2008. december 16.-án elfogadott.

Intézményünk már a kezdetek óta foglalkozik az integrációs alapelvekkel, hiszen minden zenélni vágyó gyermeket oktatásban részesítünk, emellett sajátos nevelési igényű növendékek differenciált képességfejlesztését is végezzük (lásd. Helyi tanterv)

3. 4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

Az iskola az alábbi **szociális szolgáltatásokat az alábbi feltételekkel** tudja nyújtani behatárolt kereteken belül.

- Havi térítési díj kedvezmény (szabályát az SZMSZ tartalmazza)
- Kottatámogatás, hangszerkölcsonzés
- Tanulmányi kirándulás (10 % anyagi kedvezmény)

Feltételek: Nagy családos szülők (3-nál több gyerek) bizonyítottan nehéz anyagi helyzetben, és kiemelkedően tehetséges gyermek kaphat.

3. 5. Az intézmény szolgáltatásai

- nyári zenei táborokat szervezünk (pl. 2000. augusztusában)
- zenei „Ki mit tud”- ot rendezünk, zenei ismeretterjesztő előadásokat tartunk,
- Lehetőséget adunk növendékeinknek és tanárainknak zenei versenyeken, hangversenyeken, bemutatókon az aktív szereplésre, opera előadásokon, hangversenyeken, kirándulásokon való részvételre.

3. 6. Az intézmény hagyományrendszerének kialakítása

Az intézmény éves programjában szereplő rendezvények:

- Zenei világnap megemlékezés
- Karácsonyi koncertek
- Farsangi hangversenyek
- Záró hangversenyek, vizsgahangversenyek minden félévi és tanévzáró ünnepek alkalmával.
- Családi hangversenyek, közös iskolai koncertek, más intézmények rendezvényein való szereplések,
- Zenei versenyeken való részvétel / pl. országos fuvolaverseny, zongoraverseny stb. /

A rendszeres, folyamatos oktató-nevelő munka mellett egyéb programokat, kulturális rendezvényeket is tartunk, amelyek az iskola hagyományt teremtő törekvésein kívül fontos közművelődési, közösségnevelő funkciót is betöltenek. Lsd. Eddigi eredményeink.

Iskolánk fogékony a tanulók, a szülők és a nevelők igényeire, melyek szerint megszervezzük a hangversenyeket, kirándulásokat stb.

3. 7. Nyilvánosság propaganda

Debrecen helyi napilapjában a „Naplóban” jelentetjük meg az aktuális hirdetéseinket a beiratkozásról, évzáró hangversenyről, iskolánk működéséről.

Debrecen helyi és regionális rádióban és tv-jében is bemutatkoztunk a lakosságnak.

Plakátjainkat Debrecen legkülönbözőbb hirdetési helyein szoktuk kitenni. Pl. Kortárs Galéria, Zenei könyvtár, Pedagógiai Intézet, Debreceni Egyetemek, Általános iskolák, óvodák, Mezon Ifjúsági Iroda stb.

3. 8. Az intézményben folyó nevelő-oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere.

A zeneoktatás mára már szolgáltatássá vált. Definiálódott a **vevő** fogalma, aki egyre inkább megjeleníti az elvárásait és az igényeit. Partnerközpontú intézmény vagyunk. A törvényi kötelezettségen túl is érdemes a **minőség kérdését** a középpontba állítani.

A Köznevelési törvény szerint a minőségbiztosítás: „az a tevékenység, amelynek során a köznevelési intézmény folyamatosan biztosítja a szakmai célkitűzések és az intézmény működésének egymáshoz való közelítését, a tanulók, a szülők, a pedagógusok, valamint a fenntartó, továbbá a munkaerőpiac igényeinek kielégítése céljából. A minőségfejlesztés: „az intézmény működésének, eredményességének és hatékonyságának növelése a partnerek

igényeinek (elvárásainak) mind teljesebb kielégítése céljából. A minőségfejlesztés (minőségbiztosítás) alapvető célja a partnerek elégedettségének növelése.

A minőségbiztosítási program részletezését lsd. önálló dokumentumként.

Ellenőrzés

Az ellenőrzés minden esetben az írott szabályokhoz képest a megfelelést vizsgálja.

Az ellenőrzés feladata, tényeket tárjon fel az intézményben folyó tevékenységről, illetve a tevékenységek által elért eredményekről.

Az ellenőrzés célja, hogy a feltárt adatok, tények alapján olyan intézkedéseket lehessen hozni, amelyekkel az esetleges hibák, problémák kijavíthatók. Ezt a folyamatot nevezzük **értékelésnek**

Intézményünk belső ellenőrzés típusai:

A vezetés által végzett ellenőrzés (igazgató, igazgatóhelyettes, tanszakvezető)

A vezetés alapvető feladata, hogy gondoskodjék az iskolai célkitűzéseknek legjobb szintű megvalósításáról.

Csoportos ellenőrzés: munkaközösségek, ellenőrzésre alakult munkacsoportok stb.

Egyéni ellenőrzés: (önellenőrzés) A pedagógus önellenőrzése megbízható. A tanár tervezi a tevékenységét, felelősséget érez a terv végrehajtásában és az iskola fejlesztésében. Megfogalmazza terveit és változtathatja, ha ennek szükségét látja.

Szakértő által végzett külső ellenőrzés (pl. pedagógiai szaktanácsadó, meghívásra)

A Független Pedagógiai Intézettel közösen megpályázott független szakértő szakmai ellenőrzésére intézményünkben 2002-ben került sor. Kovács Kálmánné országos művészeti szakértő tanárai munkáinkról írott elismerő véleményezését mellékeljük.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés, (tervezett, spontán)
- Meghallgatás, (tervezett, spontán)
- Írásos kikérdezés (kérdőív)
- Tanulói produktumok vizsgálata,
- Tanulói teljesítmények felmérése, (mérés)
- Dokumentumok elemzése

A módszer kiválasztása döntően az ellenőrzés funkciójától, tartalmától függ.

Mérés

A mérés az ellenőrzésnek az a módszere, amely legtöbbször a tanulók által nyújtott teljesítmények kimutatására szolgál.

A mérések tervezéséhez az alábbi szempontokat vesszük figyelembe:

- Ki?
- Melyik évfolyamon?
- Melyik tantárgyakból?
- Mit? (milyen követelményeket teljesít?)

- Milyen időközönként?
- Milyen körülmények között?
- Milyen módszerekkel, mérőeszközökkel mér?

A nevelőmunka mérésének lehetőségei

A nevelés nem mérhető olyan egzakt módon, mint a tudás. Nehéz meghatározni mi tekinthető a nevelés eredményének, s mi abban a szerepe a tehetségnek, a szorgalomnak, a családoknak, a környezetnek.

A tudás, mint a mérés (értékelés tárgya)

A tanulóktól elvárt tudás a követelményekben fogalmazódik meg. A követelmények hidat alkotnak a célok (tanmenet) és a tanulási eredmények (kimenet) között, és biztosítják a célok és eredmények kívánatos kongruenciáját.” (Báthory Zoltán)

Tudásmérés:

- ismeretjellegű tudás mérése
- képességjellegű tudás mérése
- a kettő összefüggése **A tudás tartóssága alapján** (Nagy József felosztása)

Minimumtudás: A tanításra előírt vizsgakövetelmények teljes mennyiségének mintegy a felét kitevő, de a kibocsátott tanulók túlnyomó többsége által bizonyítottan el is sajátított tudás.

Optimum tudás: az a tudás, ami a tanításra előírt és nem tisztázott a minimumban.

Maximum tudás: az a tudás, ami túlmutat a vizsgakövetelmények kötelezően előírt körén, amit a tanuló maximum teljesíteni tud.

Professzionális szint: a kiemelkedően tehetséges tanulók szintje. Az a tudás, amit csak kiváló képességekkel kevesen képesek elsajátítani.

Zenetanulásnál a képzés sajátosságaiból adódóan (egyéni foglalkozások hangszeres órákon) a tanulók teljesítményének **mérésekor** minden esetben kiinduló szempont az **egyéni zenei képességek** figyelembevétele, a bemutatkozás alatti idegállapot (izgulás), a hangszerek minősége, a megtanult anyag érettsége, nehézségi foka stb.

Értékelés

A tanulói teljesítmények mérésekor a kimenet szabályozás elvét érvényesítjük. A főtárgy tanár tájékozottsága naprakész a tanulók felkészültségéről, gyakorlati fejlődéséről, az ismeretanyag elsajátításának mértékéről. Minden tanszakon évente két alkalommal a növendékek meghallgatáson, vagy vizsgán vesznek részt. A különböző tanszakok közötti ellenőrzési és értékelési rendszer egységesítését hivatott biztosítani a bemutató hangversenyek sorozata.

Az értékelés célja:

- Visszajelzés a tanár és a tanuló részére,
- A tanulás hatékonyságának ellenőrzése,
- A teljesítmény alapján korrekció kijelölése,
- A tanuló teljesítményének viszonyítása korábbi eredményéhez.

Az értékelés helye a tanítás folyamatában:

Rendszeres visszajelzés a tanítási órán

Egy-egy téma lezárása, ismeretanyag elsajátítása (célszerű hangversenyen történő szerepléssel)

Féléves, éves anyag összegzése (félévi, év végi meghallgatás, illetve vizsga)

Súlypontok:

A továbbhaladáshoz szükséges anyag ismerete, értelmezése és gyakorlati alkalmazása

Az oktatás eredményeként kialakult képességek ellenőrzése

A továbbhaladás feltételeként az előírt minimum számonkérése

4. HELYI TANTERV

4. 1. Tantárgyi rendszer

A tananyag és az oktatás folyamata, tantárgyfelosztás

A zenei képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről szóló 27-1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3.§-ának 3. bekezdése alapján kiadott szabályok szerint történik.

Tanulói szervezetek

Az intézményben tanuló növendékek száma évről-évre gyarapodik. Az induló 40-ről az idén 197 növendékre emelkedett. Ez a szám mutatja a zenetanulás iránti kedvet, valamint a MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény működésének megismerését.

Mivel a működési engedélyünk 560 tanuló tanítását engedélyezi, ezért ez az előző létszám még növekedni fog.

Az iskolában a tanszakok és ezen belül a zenei osztályok száma a jelentkezők érdeklődése, tudásszintje és életkora szerint alakul. A csoportokat felmérés szerint a szaktanárok alakítják ki.

Tanszakok összetétele

A legnépszerűbb tanszakok a zongora, a szintetizátor, a gitár, a furulya, a fuvola. A magánének, a trombita, a klarinét, majd a hegedű következik néhány gyerekekkel.

Tantárgyfelosztás

Tanszakok

- Billentyűsök: zongora, orgona, szintetizátor, jazz-zongora
- Vonósok: hegedű, cselló,
- Pengetősök: gitár, citera
- Fafúvósok: klarinét, fuvola, furulya, népi furulya
- Rézfúvók trombita, kürt
- Vokálisok magánének, népi ének
- Egyéb tantárgyak zenekar, kamarazene, improvizáció (énekes, hangszeres) korrepetíció (szóló hangszerek zongorakíséréte)
- Elméleti tanszakok, tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom-ének, jazz irodalom.

A képzési idő: Az évfolyamok magukba foglalják az előképző, az alapfok, a továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és az egyéb előtanulmányokat jelöli.

„A” tagozaton

2+10 évfolyam (zongora, cselló, hegedű, furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár)

2+8 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona tuba, csembaló, orgona)

1+6 évfolyam (magánének)

„B” tagozaton

3+9 évfolyam (zongora, cselló, hegedű, furulya, fuvola, trombita, ütő, hárfa, gitár)

3+7 évfolyam (oboa, klarinét, fagott, kürt, harsona tuba, csembaló, orgona)

2+5 évfolyam (magánének)

Elmélet és egyéb főtanszakok:

„A” tagozaton

2+10 évfolyam (szolfézs)

2+6 évfolyam (zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet)

4 évfolyam (kamarazene)

„B” tagozaton

5+7 évfolyam (szolfézs főtanszak)

ÓRATERV

4 sz. Melléklet tartalmazza

A hangszeres és az elméleti tárgy osztályba sorolása eltérhet egymástól.

Az előképzőt a növendéknek nem kötelező elvégeznie.

Főtárgy: hangszeres és magánének tanszakokon (egyéni), elméleti és kamarazenei tanszakokon (csoportos) oktatás folyik.

Kötelező tárgy: szolfézs, zongora (az adott tanszak óratervében jelöltnek megfelelően)

Kötelezően választható tárgy:

- Elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, jazzirodalom (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók, pl. zeneirodalom-összhangzattan-ének)
- Gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgy: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció, (mindezek együttes műveltségi programként is taníthatók, pl. zeneirodalom-összhangzattan-ének), zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus, népzene.

(Zenei ismeret: a szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció tantervek alapján, mint együttes műveltségi terület, önálló zenei alapismereteket tartalmazó helyi tanterv készíthető)

A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

Hosszú tanszakok „A” és „B” tagozat 2+10 évfolyamos

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

(vagy 1x60 perc egyéni kérésre)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció (zongorakíséret) ideje:

„A” tagozaton (minimum)

1. évfolyamig 5 perc
- 2-3 évfolyamon 10 perc
4. évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)

- 1-2. évfolyamon 10 perc
- 3-4. évfolyamon 15 perc
5. évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 6. évfolyam végéig

„B” tagozaton 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy: a képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 6. évfolyam végéig

„B” tagozaton 10. évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-6. évfolyamon elmélet: minimum 2x 45 perc

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton elmélet: minimum 1x 45 perc

gyakorlat: minimum 1x 45 perc (csoportos) vagy
minimum 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő: 2x30 perc, csoportos: 2x 45 perc

Kamarazene: minimum 1x 45 perc. A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar, kórus: minimum 2x 45 perc

Kötelező zongora: minimum 1x 30 perc.

Rövid tanszakok „A” és „B” tagozat

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni) vagy minimum 2x 45 perc (csoportos)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc

4. 2. Az alkalmazott hangszeres iskolák, tankönyvek, taneszközök kiválasztásának elvei

A felhasználható irodalmat évfolyamokra lebontva megadja „Az alapfokú művészetoktatás tantervi programja” minden szakon, amelyben a kötelező tantervi anyagot a helyi tantervünk kiegészítésével elfogadjuk.

Szakmai szempontok a választható tankönyvanyaghoz

- A kezdő tanításnál a gyerek centrikus tartalom és forma jellemezze
- Megfeleljen a tanuló szakmai fejlettségének
- Alkalmas legyen a többéves válogatásra
- Lehetőséget adjanak önálló tanulói gyakorlásra,
- A felmenő rendszerű kiadványok előnyben részesítése
- Esztétikusak legyenek
- Elfogadható áron kínálják

4. 3. Az iskola magasabb évfolyamba lépés feltételei

A magasabb évfolyamba lépés feltétele, hogy a tanuló a tantárgyi programban előírt minimális vizsgakövetelményeket teljesítse.

Az egyes zenei tárgyak évfolyamonkénti minimális vizsgakövetelményeit a tantervi programok tartalmazzák. Az osztály elvégzését igazoló hitelesített bizonyítvánnyal jelentkezhet a tanuló a következő évfolyamba. Az iskolaváltáskor ugyanazt a bizonyítványt kell tovább vezetni.

Az előképzős bizonyítványba szöveges értékelés és a „Hangszeres tanulmányait megkezdheti” bejegyzés szükséges az első osztályba lépéshez.

Az érdemjegyeket, értékelést és mulasztások számát tartalmazó bizonyítványt és törzslapot a megfelelő záradékkal kell ellátni.

Az igazgató engedélyével az intézmény két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményét egy tanévben, vagy annál rövidebb idő alatt is elvégezheti a tanuló.

A 24. § (3) bekezdése alapján. Ha a tanuló egy vagy több tantárgy több évfolyamra megállapított

követelményeit egy tanévben teljesíti, osztályzatát minden érintett évfolyamra meg kell állapítani. Ha a tanuló több iskolai évfolyam valamennyi követelményét teljesíti, az osztályzatokat valamennyi elvégzett évfolyam bizonyítványába be kell jegyezni. Ha a tanuló nem teljesíti az iskolai évfolyam valamennyi követelményét, az egyes tantárgyak osztályzatát a törzslapján valamennyi elvégzett évfolyamon fel kell tüntetni, és a vizsga évében, ezt követően az adott évben a kiállításra kerülő év végi bizonyítványba be kell írni.

Ha a tanuló önhibáján kívüli okok miatt nem tud eleget tenni a tantervi követelményeknek (huzamosabb betegség, tanév közben történő felvétel), az igazgató engedélyével osztályát folytathatja. (Kt. 50. §)

A „B” tagozatra lépés feltételei:

A kiemelkedő képességű, vagy zenei pályára készülő növendékek emelt óraszámokban tanulhatnak. A „B” tagozatra az alafok második osztályának elvégzése után lehet kerülni, az év végi beszámolón nyújtott minőségileg kimagasló teljesítmény és a szaktanárokból álló bizottság javaslata alapján.

A tananyag, tanterv

A tananyag, tanterv a mindenkor érvényben lévő állami zeneiskolai nevelés-oktatási tantervvel megegyezik, mint alaptanterv, amelyet kiegészítünk a helyi tantervünkkel, a sajátos nevelési igényű tanulók helyi tantervével, és összekötünk a zenei munkaképesség gondozás egészségvédő, preventív zenepedagógiai módszerével.

Ezt a módszert tanáraink folyamatos továbbképzések kereteiben és konzultációkon sajátítják el.

Ld. A HELYI TANTERVBEN

4. 4. Az iskolai beszámoltatás és az ismeretek számonkérésének követelményei és formái:

A lehetséges beszámolási formák a hivatalos tanterv ajánlásai szerint történnek. A tanév két lezáró szakasza **a félévi beszámoló (január 31-ig), és az év végi vizsga (június 15-ig).**

Ezeket az alkalmakat megtisztelik a szülők is jelenlétükkel. Mindenkinek lehetőséget adunk a **szereplésre**, de a gyerek kérésére, vagy pedagógiai okokból a nyilvános előadástól el lehet tekinteni. Ilyen esetekben csak vizsgabizottság van jelen a tanuló meghallgatásakor.

A vizsgák és a **hangversenyek anyagát** a szaktanár - a tantervi anyagban osztályonként előírt követelmények szem előtt tartásával, figyelembe véve a tanuló egyéni képességeit, teherbírását, - a **növendékekkel egyeztetve állítja össze.**

Szolfézsoórákon a számonkérési forma a zenei képességek fejlődésének bemutatása, törekedni kell az írásos és a szóbeli (éneklési, hallási) beszámolók egyensúlyára.

4. 5. A tanulók teljesítményének értékelése, minősítésének formái

Értékelési rendszerünk alapja az **ösztönzés és a biztatás**. A **hagyományos** értékelési formák megőrzése mellett **szöveges értékelést** is kapnak növendékeink, függetlenül az osztályba

sorolásuktól. Az évente kétszer írásban rögzített értékelés a gyermek fejlődését elsősorban önmagához mérten jellemzi. Ezt tükrözik a jegyekben kifejeződő értékelések is.

A meghallgatások, hangversenyek, vizsgák mérései és értékelései minden esetben a tanári vélemény meghallgatása után alakulnak ki végérvényesen.

a./ A tanuló előmenetelének értékelése

5 jeles:	Ha a tantervi követelményeknek kifogástalanul eleget tesz. Ismeri, érti, tudja a tananyagot, mindezt alkalmazni is képes. A technikai és mechanizmusbeli követelményeket biztosan oldja meg, és azokat zeneileg is jól alkalmazza. Szóbeli feleletei és írásbeli munkái is teljes önállóságra vallanak.
4 jó:	A tantervi követelményeknek megbízhatóan, csak kevés és jelentéktelen hibával tesz eleget. Hasonló az ötöshöz, de apró bizonytalanságai vannak. A tananyag alapvető részeit tökéletesen tudja, ismereteit a feladatok megoldásában is különösebb nehézség nélkül alkalmazza.
3 közepes:	Ha a tantervi követelményeknek pontatlanul, néhány hibával tesz eleget. A tanterv alapvető anyagát elsajátította. Munkáiban bizonytalanságot mutat, melyet a tanár segítségével le tud küzdeni.
2 elégséges:	Ha a tantervi követelményeknek súlyos hiányosságokkal tesz csak eleget, de a továbbtanuláshoz szükséges minimális ismeretekkel, jártassággal rendelkezik. Mechanizmusbeli hibái is hátráltatják a tantervi anyag biztos alkalmazását (hangban, intonációban stb.) még a tanár segítségével is. Elképzelései a művek zenei anyagát illetően nagyon minimálisak, ritmushibákkal küzd, és folyamatosan ellenőrzésre szorul.
1 elégtelen nincs, helyette értékelése n. o., = nem osztályozható:	Ha a tantervi követelményeknek nevelői útmutatással sem tud eleget tenni, ha a minimumot sem tudja elsajátítani, ha igazolatlan mulasztásai elérik a 20%-ot, n. o., a tanuló jogviszonya kimaradással megszűnik, vagy az osztályán belül tanulmányait folytathatja.

Az előképző osztályokban szöveges, az alapfok első osztályától osztályzatokkal, érdemjegyekkel történik az értékelés. Kivételt képeznek a kamarazene, zenekar, énekkar, zeneirodalom-zenetörténet tantárgyak. Ezek esetében a félévi és az év végi értékelés a következő:

- Kiválóan megfelelt
- Jól megfelelt
- Megfelelt
- Nem felelt meg

Mivel a zeneiskolába járás nem tartozik a kötelező állami oktatásba, így a „nem felelt meg”, az „elégséges” és az „elégtelen” osztályzat nem fordul elő nálunk, mert a növendék már korábban abbahagyja a zenetanulást.

b./ A tanuló szorgalmának értékelése

Szorgalom	<i>példás</i>	<i>jó</i>	<i>változó</i>	<i>hanyag</i>
Tanulmányi	céltudatosan törekvő, Munkája odaadó, igényes a tudás megszerzésére	figyelmes, törekvő	ingadozó	hanyag, lassító
Munkavégzése	kitartó, pontos, megbízható, lankadatlan	rendszeres, többszire önálló	rendszeretlen, hullámzó, önállótlán	megbízhatatlan gondatlan
Kötelességtudata	kifogástalan, precíz	megfelelő, néha ösztö- tökélni kell	felkészültsége gyakran felületes	felkészültsége állandóan felületes

Az Okt. tv. 31. § (2), (3) bekezdése alapján:

A tanuló az utolsó alapfokú évfolyam befejezését követően művészeti alapvizsgát tehet, az utolsó továbbképző évfolyam elvégzését követően pedig művészeti záróvizsgát tehet.

A művészeti alapvizsga a továbbképző évfolyamokon való továbbtanulásra jogosít.

A művészeti alapvizsgát és a művészeti záróvizsgát a jogszabályban meghatározottak szerint kell szervezni. Előkészületben van, két évre elhalasztották.

4. 6. *Tantárgyi tantervek*

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény - a Debrecenben élő lakosság életében, a zenei tanulási lehetőségeket figyelembe véve - hézagpótló intézmény. Alternatív zenepedagógiával esélyegyenlőséget nyújt minden zenetanulás iránt érdeklődő fiatalnak.

Az iskola célja és feladata a tantervben realizálódik, amely hivatott a növendékek zenei nevelésére, szolgálva a modern ifjúság igényeit, ösztönözve őket a nemzet és az európai kultúra értékeinek megismerésére és tiszteletére.

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tantestülete átnézte a Művelődési Minisztérium által 1998-ban, illetve 1999-ban kiadott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja”- zeneiskolai kötetét, és a következőképpen foglalt állást.

- A tanszakok szabályozása egységes.
- A képzés struktúrája, óraterve és tantárgyrendszere lehetővé teszi a tanterv bevezetését, jelentősebb törés nélkül a jelenlegi tanterv szerint tanuló - „átlagos” zenei képességekkel rendelkező növendékek esetében.
- A kötelezően választható tárgyak és a választható tárgyak egységes keretben jelennek meg minden tanszakon.
- Egyértelműen fogalmazza meg a követelményrendszert évenkénti lebontásban, valamint az alapfok és a középfok végén.
- A javasolt értékelési mód és az ismeretek számonkérésének formái a 4. 5. alatt találhatóak.
- A pedagógus továbbképzések és a tárgyi feltételek rendszere, megerősítve az Oktatási Minisztérium e témakörökben hozott rendeletével, biztosítják a színvonalas szakmai munkát.

A fentiek figyelembe vételével a MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tantestülete

- alkalmasnak tartja „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programját” az intézmény nagyobbik részében tanuló gyerekek esetében,
- kiegészíti az intézmény sajátos nevelési igényű képzést igénylő fiatalok képzési feltételeit tartalmazó tantervekkel. (dr. Kettesy)
- Bevezethetőnek ítéli 2004 szeptemberétől az 5 -6. osztály kötelező tárgyaként a „zeneirodalom-zeneelmélet-ének-szolfézs” tárgyat.
- A Művelődési Minisztérium által kiadott kerettantervet figyelembe véve a helyi tanterveinkben megfogalmazzuk, és szabályozzuk az ettől eltérő tanítási módszereket, követelményeket, feladatokat, a képzés struktúráját, a beszámoltatás és az értékelés formáit, a magasabb évfolyamba lépés feltételeit. stb.

A helyi tanterv bevezetésének az ütemezése

A művelődési és közoktatási miniszter 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet 3. § (1) bekezdése, és az azt módosító 32/1999. (VIII. 18) OM. sz. rendelet alapján: „A művelődési és közoktatási miniszter által az alapfokú művészetoktatás terén kiadott nevelési-oktatási tervek 2001-től nem alkalmazhatók.”

A módosított Pedagógiai Program és a Helyi tanterv elfogadása esetén annak bevezetésére 2004. szeptemberében kerülhet sor.

A szakirányú továbbképzés lehetséges irányai:

- a. *Egyedi szakirányú továbbtanulás a kiemelkedően tehetséges, professzionális tudással rendelkező növendékeknek.*
  - Az alapfok elvégzése előtt – sikeres felvételi vizsgával a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem előkészítő osztályában folytathatja tanulmányait (12 éves kor alatt)
- b. *Középfokú szakirányú továbbtanulási lehetőség*
  - Az alapfok befejezése (általános iskola 8. osztály, vagy érettségi) után felvételt nyerhet valamelyik zeneművészeti szakközépiskolába.
- c. *Felsőfokú szakirányú továbbtanulási lehetőség érettségi után*
  - Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem főiskolai tanárképző szak
  - ELTE, JATE és egyéb vidéki egyetemek tagozataira (pl. ének-zene tanári szak)
  - Tanítóképző Főiskola
  - Tanárképző Főiskola
  - Óvónőkészítő Főiskola

Felsőfokú, nem szakirányú továbbtanulásnál előnyt jelenthet az intézményben szerzett képzettség, pl. Gyógypedagógiai Főiskola, Színművészeti Főiskola, (pl. musical szak)

Az intézmény feladata a célok megvalósítása érdekében

- Demokratikus légkör az intézményben (tanárok és tanulók között is)
- Különösen nagy figyelmet kell fordítani az egyéni foglalkozások keretében a tanulók életkori sajátosságaira, érdeklődésére,
- A szerteágazó tanítási területeken dolgozó kollegáknak és növendékeknek több találkozási lehetőség biztosítása
- Több közös tanszaki növendékhangverseny szervezése.
- A tehetséges gyerekek képességeinek mielőbbi felismerése és menedzselése
- Kamaraegyüttesek létrehozása
- Tanári koncertek szervezése
- Zenei táborok és kirándulások szervezése.

HANGSZERES TANSZAKOK

Billentős tanszakok

4. 6. 1. Zongora

Általános jellemzés

Személyi feltételek:

A zongora tanszakon többféle diplomával rendelkező, és különböző módszerekkel oktató pedagógusok tanítanak.

Tanárválasztásra lehetőség van, ha a személyi (a tanárnál van hely) és a tárgyi feltételek (pl. az iskola helyszíne) megfelel a tanulónak

Tárgyi feltételek

Zongoraoktatásra az általános iskolák pianínóit használjuk, karban tartjuk, hangoltatjuk. Az elmúlt évben vettünk egy Laubeger & Gloss zongorát, két használt Petrov pianínót, amelyeken az ÚNOK-ban és a Böszörményi Úti Általános Iskolában tanítunk, egy Ukrajna pianínó és egy digitális zongora ugyanitt található.

A legnépesebb tanszakunk a zongora tanszak. Felvételnél nem feltétel, hogy a gyerekek legyen otthon hangszere. Ezt később is megvehetik a szülők, de biztosítaniuk kell a gyakorlási lehetőséget a zenetanuláshoz. Néhány általános iskola engedélyt ad a gyakorlásra, van aki ismerősnél gyakorol, van aki szintetizátoron. A billentés érzékeny - legalább 5, vagy annál több oktávós - szintetizátor is megfelel az első három évben zongoragyakorlásra.

„B” tagozatra csak azok a gyerekek felvételizhetnek, akik rendelkeznek otthon hangszerrel.

A kötelező taneszköz-beszerzés rendelkezése szerint minőségi hangszerek szükségesek a zeneoktatáshoz. Ezek megoldása folyamatos. Szerencsés lenne, ha pályázati lehetőségek állnának rendelkezésünkre az ilyen előírások betartásához

TANTERVEK

Az 1998-ban központilag kiadott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja” meghatározza a zongoratanítás szakirányú feladatait, követelményeit, a képzés struktúráját, óratervét. Kidolgozza a tartalmi szabályozásokat.

Az intézmény tanárai egyetértenek az ott részletesen kidolgozott szakirányú feladatokkal, követelményekkel, tananyaggal.

Az attól eltérő képzési módszereket külön tantervben rögzítjük.

1. 1. A központi kerettantervvel megegyező tartalommal oktató zongoratanárok tanterve.

A képzés struktúrája:

A képzési idő 12 (2+10) év. A két év előképzőt nem kötelező mindenkinek elvégeznie, csak annak, aki 6 évesen kezdi zenei tanulmányait, vagy aki speciális képzést igényel.

Akik idősebb korukban kezdik el a zenei tanulmányaikat, több évfolyam anyagából is levizsgálhatnak egy év alatt.

Előképző évfolyamok: „A” tagozat HEK 1. 2. o. Heti 2x30 perc egyéni óra

Hallás és éneklés után gyermekdalok, népdalok kikeresése a zongorán fekete majd fehér billentyűkön oktáv váltásokkal (kezdetben ujjrendi megkötések nélkül), később különböző dudakíséretekkel is. Játékos improvizáció az egész klaviatúra birtokba vételével.

Tananyag: Papp Lajos: Zongora ABC I. kötet

Kurtág: Játékok I. kötet

Szrecsányi: Előképző füzet

Forrai: Ének zene az óvodában

Minimális követelmény: 8-12 gyermekdal, ebből 3-5 két kézzel dudával, a gyermek érdeklődése változatlan maradjon a választott hangszer iránt, képességeihez mérten 3 gyermekdalt legyen képes hangversenyen előadni.

További évfolyamok: „A” tagozat 1-6. osztályig Heti 2x30 perc egyéni óra

továbbképző „A” tagozat 7-10. osztályig Heti 2x30 perc egyéni óra

Külön kérésre: Heti 1x 60 perc egyéni óra

„B” tagozat 2-6. osztályig Heti 2x45 perc, óra összevonásra nem adunk engedélyt

továbbképző „B” tagozat Heti 2x60 perc, óra összevonásra nem adunk engedélyt

CSAK ZENEMŰVÉSZETI SZAKISKOLÁBA JELENTKEZŐK ESETÉN (Pl. Vad Péter)

Tananyag: A központi tanterv az évfolyamokra való tananyag felbontásban igen részletes ismertetést nyújt. Nagyon sokszínű a megadott műjegyzék is, azt nem óhajtjuk kiegészíteni.

Minimális követelmény: „A” tagozat: skálák és különböző játékformákat tartalmazó etűdök az adott évfolyam anyagának megfelelő nehézségi fokon, zenei stílusonként 2-4 mű, ebből 3 kotta nélkül játszandó, lehet 1-2 négykezes is benne.

„B” tagozat: A központi tanterv javaslatai szerint.

„B” tagozatra lépés feltétele: A központi tanterv szerint

A beszámolás formái: „A” tagozat: Kétszer egy évben **vizsga** a szülők és a 3 tagú vizsgabizottság előtt **hangversenyszerűen**, félévkor és év végén 2-3 darab kotta nélkül, lehet négykezes is.

„B” tagozat: Az évi kétszeri vizsga mellett hangversenyeken, bemutatókon, más intézményekben szereplés, konzultáció.

Továbbképző évfolyamokon év végén 2 különböző stílusú mű előadása. Az egyik lehet négykezes, kézzongorás mű, vagy kamarazenei kíséret.

Felsőbb évfolyamba lépés feltételei:

A minimális követelmények elvégzése, és a zeneiskola működési szabályzatában megjelöltek

Értékelési mód: A nevelési programban leírtak szerint a tanár értékeli. A vizsgabizottság csak javaslatot tehet.

Kamarazene főtárgyra a zongora 6. évfolyamát elvégzett tanuló mehet.

4. 6. 2. Jazz-zongora

A képzés struktúrája óraterve

Tanszakok: jazz-zongora.

A jazz főtárgy kiegészítő tárgya a klasszikus főtárgy.

Egyéb tantárgy: szolfézs, illetve szolfézs-elmélet, jazzirodalom, zenekari gyakorlat, zongora kötelező tárgy.

A képzés időtartama

Négy évfolyam, évi 66 óra.

Előképzés: a jazzképzés megkezdése előtt minimálisan három évfolyam klasszikus előképzés szükséges, de még kedvezőbb, ha a tanuló a teljes alapfokot klasszikus tanszakon végzi el, s a továbbképző tagozaton tér át jazzképzésre.

Általános óraterv

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy:	Jazz főtárgy	2	2	2	2
	Klasszikus főtárgy	1	1	-	-
Kötelező tárgy	Szolfézs	2	2	-	-
	Szolfézs-elmélet	-	-	2	2
	Jazzirodalom	1	1	-	-
	Zenekari gyakorlat	-	-	2	2
Kötelező órák összesen:		6	6	6	6
Szabadon választható tárgy:	Klasszikus főtárgy	-	-	1	1
	Szolfézs	1	1	-	-
	Szolfézs-elmélet	-	-	1	1

2x45 perc egyéni (főtárgy),
1x45 perc egyéni (klasszikus főtárgy),
2x45 perc csoportos (szolfézs, szolfézs-elmélet)
1x45 perc csoportos (jazzirodalom)

A jazz-zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a jazz-zongorázás főbb stílusait, kiemelkedő muzsikusait,
- a jazzimprovizáció kialakulását, fejlődését, fontosabb technikáit.

Alakítson ki

- független, rugalmas játszóapparátust (ujjak, kar, ízületek),

- kiegyenlített játéktechnikát, differenciált billentést.

Tegye képessé a tanulót arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni, és azon játszani,
- elsajátítsa a jazz-zongorajáték alapelemeit (akkordfordítási technika, akkordkötések, jellegzetes harmóniamenetek, improvizációs skálarendszer, skála-akkord kapcsolatok, jellegzetes dallami és ritmikai fordulatok),
- elsajátítsa a jazz-zongorázás főbb játékformáit (stride, boogie woogie, blokkakkord-játék, szurkálós akkordkíséret, modális rögtönzés, tonális centrumú rögtönzés, latin kísérek, fúziós stílus),
- együttes játékban alkalmazkodni tudjon az adott darab és a zenekar stílusához.

Fejlessze a tanuló

- általános muzikalitását és improvizációs készségét,
- hallását transzkripció és egyéb gyakorlatokkal,
- metrum-, ritmus- és lüktetésérzékét, egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,

TANANYAG

Évi 66 óra, 2x45 perc (egyéni)

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény nevelőtestülete az 1998. évben kiadott Központi tantervet irányadónak tartja a nevelési-oktatási munka folyamán és elfogadja a benne szereplő követelményeket és tantervi programot.

1. évfolyam

Minimum követelmény: 2 egyszerű afro-amerikai dallam(munkadal, ballada, spirituálé) stílusos frazírozással és díszítéssel, egyszerű harmonizációval.
2 egyszerű blues-téma (jazz-blues) stílusos frazírozással és díszítéssel, egyszerű harmonizációval.
Fentiekben vázolt játéktechnika és rögtönzésgyakorlatok.

Tanév végi beszámoló anyaga:

Kettő rögtönzésgyakorlat bemutatása a tanultak közül. A dallam stílusos ritmizálása és frazírozása, a növendék önálló harmonizációjával.

Felhasználható anyag: Jamey Aebersold: New Approach to Jazz Imrovisation I-III.
Ann Charters: The Ragtime Songbook
Gonda János: A rögtönzés világa I-II.
Dan Haerle: Jazz improvisation for Keyboard Players I.
Oscar Peterson: Exercises-Minutes-Etudes-Pieces

2. évfolyam

Minimum követelmény: 2 afro-amerikai dallam(munkadal, ballada, spirituálé) stílusos frazírozással és díszítéssel, harmonizációval.
2 blues-téma (jazz-blues) stílusos frazírozással és díszítéssel, harmonizációval.

2 egyszerű, nem modulatorikus jazz standard.

A darabok előadási sémája: bevezetés-téma-egyszerű improvizáció-témavisszatérés-befejezés.

Tanév végi beszámoló anyaga:

1 jazz-blues és egy standard bemutatása improvizációval, a tanult előadási sémának megfelelően (néhány kíséret fajta alkalmazása: skálamenetes, akkordbontásos, ingabasszusos, walking bass vagy akkordszurkálós).

Felhasználható anyag:

Jamey Aebersold: New Approach to Jazz Improvisation I-III.
Ann Charters: The Ragtime Songbook
Gonda János: A rögtönzés világa I-II.
Dan Haerle: Jazz improvisation for Keyboard Players I-II.
Oscar Peterson: Exercises-Minutes-Etudes-Pieces
Dave Brubeck: Original Themes and Improvisation
Judy Carmichael: Stride piano
Bill Dobbins: The Contemporary Jazz Pianist I.

3. évfolyam

Minimum követelmény:

Jellegzetes jazzfordulatok, dallamai, harmóniai és ritmikai idiómák gyűjtése, rendszeres bővítése.

A 3. évfolyam horizontációs tanulmányai figyelembe véve az 1. és 2. évfolyamban megemlített de nem tanult darabok elsajátítása.

Tanév végi beszámoló anyaga:

Valamennyi tanult játékforma bemutatása egyszerű, nyolcütemes, kadenciális harmóniamenetek alkalmazásával, a növendék által komponált darabokban.

1 blues, 1 standard és 1 önállóan beállított darab bemutatása a következő séma szerint: bevezetés – téma – horizontált improvizáció – témavisszatérés - befejezés.

Felhasználható anyag:

Lásd a 2. évfolyam anyagát.
Jamey Aebersold: Nothin' But Blues
John Mehegan: The Jazz Pianist I-III.

4. évfolyam

Minimum követelmény:

Horizontációs és improvizációs gyakorlatok.

Az első három évfolyam anyagán felül modern darabok (Corea, Hancock, Shorter, Jarett) és klasszikus standardek megtanulása.

Tanév végi beszámoló anyaga:

A négy év során elvégzett improvizációs gyakorlatok közül kettőnek a bemutatása (a rendezőelvet, amelynek alapján a rögtönzés történik, a vizsgabizottság jelöli ki).

A tanult bluesok, afro-amerikai darabok és standerdekek repertoárszerű ismerete (megharmonizált téma és egyszerű rögtönzés).

Három különböző stílusú, jellegű és tempójú vizsgadarab (standard, blues, modern) és egy önállóan beállított vagy önállóan komponált darab bemutatása bevezetéssel, pontosan beállított témával, kidolgozott horizontált improvizációval, témavisszatéréssel és befejezéssel.

Felhasználható anyag: Lásd a 3. évfolyam anyagát.
Jamey Aebersold: Approach to Jazz Improvisation I-III.
Gonda János: A rögtönzés világa II-III.
Oscar Peterson: New piano solos
Bill Evans: Piano solos
Chick Corea: I-II.

Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után

A tanuló

- rendelkezzen megfelelő repertoárral (mintegy 15-20 jazz standard játéka kívülről, rögtönzéssel),
- ismerje a II-V-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, s tudjon ezekre rögtönözni,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, az összetettebb blues harmonizációkat, s tudjon ezekre rögtönözni (dúr és moll bluesokra egyaránt),
- ismerje a jazz akkordkészletét, jellegzetes harmóniai fordulatait, turnback sémáit, akkordfordítási és akkordkötési technikáját,
- stíluskorszakok szerint is ismerjen néhány gyakoribb dallami patternt, tudja transzponálni ezeket, s legyen képes különböző harmonizációkban, különböző tempójú rögtönzésekben ezeket alkalmazni,
- rendelkezzen megfelelő harmóniai improvizációs technikával, tudjon harmóniasorokra jazzes motívumokat rögtönözni, s ezekkel improvizatív formában építkezni,
- ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni a jazz főbb játékstílusait (stride, blues, boogie woogie, akkordikus játék, rhythm and blues, latin, modern main stream, jazz-rock),
- rendelkezzen megfelelő kísérő technikával, tudjon kísérrni hangszeres vagy énekes szólistát,
- legyen képes zenekari játékba beilleszkedni,
- tudjon transzkripciókat készíteni, vagyis kiemelkedő muzikusok improvizációinak egyszerűbb részleteit lejegyezni, ezeket elemezni és az eredeti változat magnetofon felvételével unisono eljátszani.

Tárgyi feltételek:

Székhelyen és telephelyeinken 54 m² es tantermek állnak rendelkezésünkre, pianínó, zongora, zongora szék, lábzsámoly, CD lejátszó, magnó lejátszó és felvevő, zenei anyag, kották.

4. 6. 3. Orgona

Az orgonatanítás szakirányú feladatai

A tanuló a zenei anyagot életkora, évfolyama és egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően szólaltassa meg.

E cél elérése érdekében szükséges

- a kottaolvasás és a lapról játék fejlesztése,
- a két kéz önállóságának fejlesztése, amely biztosítéka a jobb és bal kéz összjátékának, s ez az alapja a manuál-pedál összjátékának is,
- a polifon (barokk) zenében a tiszta szólamvezetés, a logikus frazeálás és artikulálás, az agogika és a díszítések alkalmazása,
- a romantikus stílus értelmi és kifejezésbeli sajátosságainak megérzése és megvalósítása,

A képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai

Képzési idő: 9 év

„A” tagozat: 1+8 évfolyam

„B” tagozat: (2)+7 évfolyam

Az évfolyam számok magukba foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli. A „B” zárójeles száma az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelenti. A „B” tagozatra a növendéket az alapfok 2. évfolyamától javasolt irányítani.

Óraterv:

Tantárgy	Évfolyamok								
	Előképző	Alapfok				Továbbképző			
	1	1	2	3	4	5	6	7	8
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3	2-3
Választható tárgy	2	2	2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2	1-2
Összesen	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Főtárgy: orgona (egyéni)

Az orgona tanulás elkezdéséhez legalább 3 év előzetes zongoratanulás szükséges.

Kötelező tárgy: szolfézs, a „B” tagozat 3. évfolyamától zongora.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom.
- gyakorlati: zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

Választható tárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, zongora, második hangszer, kamarazene, zenekar, kórus.

A tanítási órák száma:

Főtárgy: „A” tagozaton minimum 2x30 perc (vagy 1x60 perc egyéni kérésre)
„B” tagozaton minimum 2x45 perc

Kötelező tárgy: szolfézs minimum 2x45 perc
„A” tagozaton a 4. évfolyam végéig
„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig
zongora: 1x45 perc

Kötelezően választható tárgyak:
„A” tagozaton az 5. évfolyamon elmélet: minimum 1x45 perc

Választható tárgyak: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.
„B” tagozaton elmélet: minimum 1x45 perc
gyakorlat: minimum 1x45 perc(csoportos), vagy 1x30 perc(egyéni)

Hangszeres előkészítő:
egyéni: 2x30 perc
csoportos: 2x45 perc

Kamarazene: minimum 1x45 perc.(A kamarazene csoportlétszáma 2-8 fő, maximum 15 fő)

Zenekar, kórus: minimum 2x45 perc

Zongora, második hangszer: minimum 1x30 perc.

Tananyag

Az 1998-ban központilag kiadott "Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja" meghatározza az orgona tanítás szakirányú feladatait, követelményeit, a képzés struktúráját, óratervét. Ezeket a nevelőtestület elfogadja.

Előkészítő

1. évfolyam

Felhasználható irodalom: Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet
Antalffy: Orgonaiskola I.
Beharka Pál: Orgonaiskola I. kötet
Beharka Pál: Gyülekezeti Orgonajáték
Lübeck, Pachelbel, Buxtehude, Dandrieu és mások kis terjedelmű, könnyű művei, korárelőjátékai.
J.S.Bach nyolc kis preludium, C. Franck „L’Organiste” I. és II. könnyebb darabjai.

Minimum követelmény: Biztonságos pedálgjáték, két manuál és pedál összjáték gyakorlat.

Három egyszerűbb manualiter mű.
2 pedálgyakorlat, 2 pedálskála.

Alapfok „A” tagozat

1. évfolyam

Felhasználható irodalom: Zalánffy: Orgonaiskola I. és II. kötet
Antalffy: Orgonaiskola I.
Beharka Pál: Orgonaiskola I. kötet
Keller: Orgonaiskola
Riemann-Ambrust: Technische Studien
Lübeck, Pachelbel, Buxtehude, Dandrieu, Muffat és mások kis terjedelmű, könnyű művei, korálelőjátékai.
J.S.Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, Orgelbuchlein-korálelőjátékok
C. Franck: „L’Organiste” I. és II.
Liszt: Praelusium, Offertorium, Ave Maris Stella mise tételek

Minimum követelmény: Pedálskálák dúr és moll hangnemekben két lábbal a Zalánffy orgonaiskola lábrendje szerint. Billentésnemek: legato, tenuto, staccato. A trio-játék alapjai.

Kisebb művek eljátszása tisztán, kottahűen, a metrum és ritmus követelményeit szem előtt tartva.

1 régi mester műve vagy 1 bach mű (prelúdium, fúga, korálelőjáték)
1 romantikus mű

2. évfolyam

Felhasználható irodalom: Orgonáskönyv I. és II. kötet
Buxtehude: Korálelőjátékok, könnyebb prelúdiumok, fúgák, e-moll ciacona.
Bruhns, Pachelbel, Frescobaldi, Purcell egyszerűbb művei.
J.S.Bach: Nyolc kis prelúdium és fúga, Orgelbuchlein-korálelőjátékok, Preludium és Fugák(c-moll, e-moll, C-dúr), triók.
C. Franck: „L’Organiste” nagyobb művek
Liszt: Kisebb orgonaművek: Pápai himnusz, Choral, Gebet, Adagio.
Kodály: Epigrammák, Prelúdium

Minimum követelmény: Ismerje a növendék a leggyakrabban előforduló díszítéséket, a regisztrálás alapszabályait.

Három különböző karakterű darab:
1 Bach Prelúdium és Fúga
1 romantikus mű
1 újabb mű

3. évfolyam

Felhasználható irodalom: Buxtehude, Lübeck prelúdium és fúgák.
de Gringny, Couperin, Clerambault, Frescobaldi művei.
J.S.Bach: Orgelbuchlein, Prelúdium és Fúgák, Fantáziák, Partiták.
C. Franck, Liszt, Brahms, Schumann művek
Kodály, Antalfy, Gárdonyi kisebb művei
Dupré: kisebb művek

Minimum követelmény: A manuál és pedál összjáték fejlesztése. A négyszólamú manuáljáték fejlesztése.

Három különböző karakterű darab:
1 Bach korálelőjáték vagy egy Prelúdium és Fúga
1 romantikus mű
1 XX. századi mű

4. évfolyam

Felhasználható irodalom: Az előző évfolyamok anyagán felül:
Mendelssohn: Prelúdium és Fúga (c-moll, d-moll), D-dúr Szonáta.
Brahms: Korálelőjátékok
Dupré: Cortege et Litanie, g-moll Prelúdium és Fúga
Karg-Ellert, Vierne, Alain, Messiaen: könnyebb művek.
Kodály: Orgonaedia(tételek)
Pikéthy, Sulyok, Koloss orgonaművei.

Minimum követelmény: A manuál és pedál összjáték biztonságának erősítése. A virtuóz játéktechnika alapozása.
Egy kb. 15-20 perces műsort folyamatosan koncentráltan eljátszani.

Három különböző karakterű darab:
1 barokk mű
1 francia romantikus mű
1 XX. századi magyar vagy francia mű

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, történetét,
- a különböző zenei stílusok jellemző vonásait,
- a díszítések különböző fajtáit,
- a regisztrálás alapvető szabályait,

Legyen képes

- az adott mű helyes metrikai és ritmikai megoldására,
- a barokk zenében tiszta szólamvezetésre, értelmes frazeálásra és artikulációra, a díszítések alkalmazására,

Rendelkezzék

- a művek megvalósítását lehetővé tevő technikával,
- koncentrációképesseggel,
- megfelelő gyakorlási módszerrel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:
orgonán:

- 1 Bach-korálélőjáték,
- 1 Bach- prelúdium és fuga (a Nyolc kis prelúdium és fuga sorozatból),
- 1 könnyebb, más stílusú mű;

zongorán:

- 1 Bach-mű (nehezebb kis prelúdium, két- vagy háromszólamú invenció),
- 1 klasszikus szonátatétel,
- 1 romantikus mű,
- 1 XX. századi magyar mű,
- 2 etűd (az egyik lehetőleg a bal kézben mozgó szólammal).

Az Alapfok „B” tagozat és a Továbbképző „A” - „B” tagozat tantervi programja és követelményei megegyeznek a Központi tantervben rögzítettekkel.

Tárgyi feltételek:

54 négyzetméteres koncert terem, 1 db. orgona (71 regiszteres, három manuálos, pedállal, orgona paddal), 1 zongora, CD-DVD lejátszó, Hifi berendezés, orgonairodalom kottái és könyvei.

4. 6. 4. Szintetizátor

Szintetizátor tanszakunk nyolc éve működik. Tanáraink klasszikus és tánczenei gyakorlattal rendelkező szakemberek.

Kulcsár Zoltán, a Simonffy Emil zeneiskola nyugdíjas tanára részt vett a kerettanterv készítésben. A szintetizátor tananyag, tanterv kialakulását mi gyakorlatban is követtük, hiszen már a kéziratot is próbaképpen tanítottuk. Ezekből az anyagokból 3 kötet készült, amelyek a kerettanterv hivatalos tananyagát is képezik.

Kulcsár: Harmónia és ritmusiskola I
Dallamvezetés, harmonizáció, improvizáció iskolája II
A hangszerelés iskolája billentyűs hangszerekre, szekvencerre, hangszeres együttesekre III

A módszerből 60 órás akkreditált továbbképzési tananyag lett, amelyet 7 tanárunk végezett el az elmúlt években.

Helyi tantervünk kapcsolódik a központilag 1998-ban kiadott Szintetizátor-keybord tantervhez, elfogadja az ott jelölt képzési struktúrát, az általános követelményeket, óratervet, és kiegészítjük az általunk használt tantervvel.

Előkészítő évfolyam

(HEK 1, 2) heti 2 óra

Mindkét kézzel az előkészítő anyag játéka dob ritmusra.
A billentyűk nevei, tájékozódás a hangszeren.
A B C –s nevekkel is olvasni
Ritmusgyakorlatok játéka a szintetizátor ütős szekciójában

Tananyag: Komjáthyiné: Zongoraiskola I
Előkészítő szolfézs anyag szintetizátoron
Kulcsár Z: Harmónia és Ritmusiskola
Kulcsár Z: Dallamvezetés, harmonizáció, improvizáció iskolája II

Vizsga év végén koncertszerűen

Végzett anyag: 30 gyakorlat

2 klasszikus darab
1 tánczenei szám
1 népdal

Első évfolyam

Violin és basszus kulcsban olvasás és játék
A stílusoknak megfelelő billentéstechnika ismerete
Hangközrendszer tanítása a betűrendszeres alapról kiindulva
A hármashangzatok alaphelyzetekben és fordításokban jobb és bal kézzel stílus ritmus variációkban
Akkordtechnika összefoglaló mozgásokkal
Az összefoglaló mozgásoknak megfelelő ujjrend kialakítása

Tananyag: Papp Lajos Zongora ABC 1 Komjáthyiné: Zongoraiskola I
Kulcsár Z: Harmónia és Ritmusiskola I, Kulcsár Z: Dallamvezetés...II
Népdalok, gyermekdalok modern feldolgozásban
Könnyű világlágerek /válogatás /

Vizsga év végén hangverseny formájában

Végzett anyag: 30 gyakorlat

2 klasszikus darab
1 népdal
1 tánczenei szám

Második évfolyam:

Minden hármashangzat kinyitása a váltódominánusra
Alap: le, terc: fel, kvint: közös,
A skálák előjegyzései azonosak a párhuzamos szolfézs anyaggal

Tananyag: Az első évfolyam folytatása
Bartók: Mikrokozmosz I
Nemzetközi népdalgyűjtemény
Régi táncok gyermekeknek

Vizsgahangverseny anyaga:

Végzett anyag: 30-40 mű

2 Klasszikus darab
2 Tánczenei szám kísérettel

Harmadik évfolyam:

Négyes és ötös hangzatok minden fokon
Technikai gyakorlatok minden stílusban
Dallamvezetés, improvizáció, skálák, futamok

Követelmény: hármas és négyeshangzatok fűzése minden tanult helyzetben

Tananyag:

Mint az előzőekben
Notenbüchlein für Anna Magdaléna Bach

Vizsgakövetelmény:

Végzett anyag: 30-40 mű

- 2 Klasszikus darab
- 2 Táncczenei szám kísérettel

Negyedik évfolyam:

Előjegyzések 7 kereszt 7 bé-ig, skálák, 5 kereszt, 5 bé-ig
7, 9, 11, 13-as hangzatok
Egy, két és három szólamok váltakozó játéka a jobb és bal kézben

Tananyag:

Mint az előzőekben

Vizsgahangverseny:

Végzett anyag: 40-45 mű

- 2 Klasszikus darab
- 3 Táncczenei mű (lehet saját szerzemény is benne)

Ötödik évfolyam

Midi funkció megismerése
Hangszerelés szekvencerben
Hangszintézis
Táncczenei művek automatika nélküli zongorajátéka,
esetleg kamarazene csoporttal vagy szekvencia kísérettel /zenei alapra /
Tengelyrendszer tanítása: Kulcsár: Kulcsár Z: Dallamvezetés, harmonizáció, improvizáció
iskolája II

Tananyag: Az eddigiek
Bartók: Mikrokozmosz II
Duke Ellington és egyéb válogatások

Vizsgahangverseny:

Végzett anyag: 25-30 mű

- 2 Klasszikus darab
- 1 Önálló mű
- 1 Zongorán előadott táncczenei szám vagy Jazz
- 2 Kíséretes táncczenei szám

Hatodik évfolyam

Hangszintézis, hangszerelés
Összhangzattan összefoglalása
A stílusok összefoglaló ismerete
Repertoár kialakítása
Hallás fejlesztés
Témák improvizációja

Tananyag: Az eddigiek

Mai aktuális slágerek
Ének és hangképzés fakultatíve
Elektronikai ismeretek
Hangszertörténet
Kamarazene

Szereplések

Vizsgaanyag:

Végzett anyag: 30-50 mű

2 klasszikus mű
Tánczenei Jazz szám, lehet saját szerzemény,
zongoraszerűen a tanuló által önállóan hangszerelt
zenei alapra és keybordon kísérettel, improvizációs betétekkel

4. 6. 5. Hegedű

A vonóstanzak a legnehezebben kialakítható, és sok türelmet igénylő hangszeroktatás. Az intézmény növendékei között jelenleg kevés a vonós hangszer tanuló gyermek. Távlabbi célunk e tanzak folyamatos kiépítése, vonós zenekar kialakítása.

A tanítás céljai és feladatai

- a zenei műveltség megalapozása és fejlesztése.
Fontos felkelteni az esztétikai érzékenységet, igényességet és elsajátítani a zene megszólaltatásához szükséges hegedűtechnikai ismereteket. Az európai egyetemes tradíció mellett a magyar zenei örökséget, és – lehetőség szerint – a nemzetiségi hagyományokat is meg kell ismertetni a gyerekekkel.

*A képzés struktúrája: „A” tagozat HEK 1- 2 o. . 1-6 HETI 2x30 perc, vagy 1x 60 perc,
7-10. o. HETI 2x 30 perc, vagy 1x 60 perc
„B” tagozat 3-10. o. HETI 2 x 45 perc*

A vonós hangszerek oktatása, a speciális nehézségek (hangmagasság, hangszín, vonóvezetés) miatt több időt vesz igénybe, mint a többi hangszernél.

A hangszeres előkészítő év a legalapvetőbb hangszeres mozgások elsajátítására szolgál.

Az első és második évfolyamban az összes fogásmódot az első fekvésben ajánlatos megtanítani három-négy alapvető vonásnem kialakításával.

A harmadik évfolyamtól kezdődhet a második, harmadik fekvéssel való ismerkedés, a fekvések közötti biztonságos váltás kialakítása, és ezeknek a technikáknak az elsajátításával együtt egyszerűbb, könnyen áttekinthető darabok zenei megvalósítása.

A negyedik osztálytól a hosszabb lélegzetű, nehezebb skálák és etüdök tanítása lehetővé teszi bonyolultabb előadási darabok, kisebb versenyművek előadását. Ettől az évfolyamtól ajánlott az azonos és más hangszerekkel való kamaraművek tanítása is. (Figyelembe kellene venni a későbbi évfolyamoknál, hogy az általános iskolai tanulnivalók megsokszorozódnak, az utóbbi időben komoly felvétellel nehezülnek, és a gyerek fizikai paraméterei is jelentősen megváltoznak a hirtelen növekedés miatt. Ezen okok miatt is fontos, hogy a gyermekek zenélési kedvét őrizzük meg, esetleg a technikai fejlődés rovására.)

A hangszerképzés hat évét az általános iskola nyolcadik osztályáig ajánlott befejezni.

Az ötödik, hatodik osztályban szétválik a szakirányú muzsikusképzés az amatőrtől.

A konzervatóriumi felvételik az általános iskola hetedik, nyolcadik osztályában lehetségesek, az elkötelezett gyerekeket emelt óraszámú nehezített anyaggal kell felkészíteni, egyrészt a felvételikre, másrészt a versenyekre. Akik csak saját szórakoztatásukra zenélnak amatőr szinten, azokkal érdemes a kamarairodalmat megismertetni. Mód van a 14 év fölöttiek oktatására is, figyelembe véve a tanuló képességeit, igényeit és gyakorlási idejét.

Tananyag:

A zeneiskolai évek alatt ajánlatos egy bizonyos repertoár kialakítása.

- Egyrészt meg kell tartani az óvodás és kisiskolás korból származó gyerekdalokat,
- másrészt a magyar népdalokból egy szélesebb skálát.
- Ezen felül a kotta nélküli megtanulandók közé föl kell venni olyan klasszikus értékű darabokat, amelyek nem okoznak túl nagy technikai nehézséget, mégis hozzátartoznak a zenei műveltséghez. (pl. Vivaldi, Haydn, Mozart)

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény tanulói között vannak mozgássérültek is, akik nagy érdeklődésüknek és szorgalmuknak köszönhetik szép előmenetelüket.

Íme egy példa:

Tar Lilla tanuló súlyos mozgáskorlátozott volt, öt évig járt a zeneiskolába:

A tanuló jobb- azaz vonós karja bénult, görcsös volt. Az „egész” vonó használatára képtelen volt. Oktatásánál nagy türelemre és toleranciára volt szükség. A gyakorlatok, illetve az előadási darabok kiválasztása nehéz feladat volt a gyerek mozgáskorlátozottsága miatt. Társaival, gitár vagy szintetizátor kíséretével többször fellépett hangversenyeinken, a mozgássérült fesztiválokon. Mindig nagy sikert aratott. Hangszer szeretet, akarata és kitartása példaértékű volt.

A hozzá hasonló sérült gyermekek mentálisan is sérültek, így őket nagyobb mértékben be kell vonni a darabválasztásba. A sikerélmény elérése érdekében a társas muzsikáláson való részvétellel biztosítjuk a tanulónak az együttjátszás örömét és a közönség előtt való szereplését.

4. 6. 6. Gordonka

A tanítás céljai és feladatai: megtanítani egy olyan örömforrás alapjait és technikáját, amit a gyermek saját, kitartó munkával, szorgalmával, önerőből ér el, egy olyan felnőtt segítségével, aki ennek az örömforrásnak már részese.

A vonóhangszerek tanulása különösen jellemformáló, igazi személyiségfejlesztő feladat, hiszen az összes hangszer közül ezek hoznak legkésőbb látványos sikerélményt.

A képzés struktúrája: előképző: a növendék korától, tehetségétől, szorgalmától függően egy vagy két év, jobb képességű gyerekeknél el is maradhat.

Alapfokra az a növendék engedhető, aki túljutott a kezdeti technikai nehézségeken, és szellemileg is elég érett ahhoz, hogy egy év munkájának megfelelő fejlődést mutasson a következő évben.

A további években el kell sajátítania előbb az első, majd a magasabb fekvésmódban való játékot; a szűk és tágfekvéseket; az eleinte könnyebb, majd egyre kényesebb kétszólamú játékot.

Ezzel együtt kell, hogy fejlődjön kottaolvasási készsége (basszus-, tenorkulcs). Jobb kéz technikájában az egyszerű hangmegszólaltatástól el kell jutnia a különböző ritmus és vonásnemeken keresztül odáig, hogy önmaga, valamint a kamarazenélésen keresztül társai és nem utolsósorban a hallgatói számára élvezhető hangszertudásról adjon számot.

Tananyag: a tanterv által kitűzött tananyagot rugalmasan kell kezelni a különböző képességű, különböző korú, és más- más családi háttérrel rendelkező gyerekeknél. Nagy jelentőséggel bírnak a mielőbbi közös zenélésre alkalmas adó darabok.

Értékelési mód: a félévi vizsgák, a félévenkénti növendékhangversenyek, szaktanácsadói, igazgatói óralátogatások.

4. 6. 7. Gitár

A tanítás céljai és feladatai:

- a tantervben megfogalmazott program egyértelmű irányelveket ad, ami a zeneoktatás céljait, feladatait, fejlesztését és ezek megvalósításának módjait illeti.
- Mivel a zeneoktatás céljai közé tartozik a zene szeretetének felébresztése, majd megőrzése, azt gondoljuk, hogy ezt a tantervet csak minden szempontból rátermett és elhivatott növendékekkel érdemes és szabad elvégeztetni.
- A többi diáknál figyelembe kell venni eltérő igényeiket és képességeiket, majd az elvégzendő anyagot ehhez igazítani.
- A gitár speciális helyzeténél fogva képes hídakat emelni a régi korok, a mai komolyzene és a mai könnyűzene között. Ezt mindenképpen figyelembe kell vennünk, amikor a tanuló zenéhez való viszonyát formáljuk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat a hatásokat, amelyek a mindennapi életben érik a gyermeket. A gitár képes arra, hogy a tanulók mindkettőbe bepillantást nyerjenek.

A képzés struktúrája: előképző nincs, 1-6 évfolyam A tagozat HETI 2x30 perc, vagy 1x 60 p.
B tagozat HETI 2x 45 perc

Tananyag:

1. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le prime lezioni di chitarra*
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola I-II.
Dénes – Lányi: Hegedűiskola II.
Walter Grötze: Gitáriskola I.
2. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le seconde lezioni di chitarra*
Puskás T.: Gitáriskola
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola I-III.
Dénes – Lányi: Hegedűiskola III.
Walter Götze: Gitáriskola II.
3. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le terze lezioni di chitarra*
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola II-IV., F. Sor: Etüdök op. 35.
Örökzöld slágerek szóló ill. kísérete (az érdeklődnek): Moon River
The Shadow of your smile
Espagna cant, Yesterday
4. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le terze lezione di chitarra*
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola III-IV.
F. Sor: Etüdök op.35, op. 31.
M. Carcassi: Etüdök op. 60. (1, 2, 3, 16, 19)
J. S. Bach – Szendrey L.: 20 könnyű darab
5. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le quarte lezioni di chitarra*
Nagy E. – Mosóczi M.: Gitáriskola V.
M. Carcassi: Etüdök op. 60., Capricciók
F. Sor: Etüdök op. 35., op. 31.
J. S. Bach – Szendrey L.: 20 könnyű darab
L. Brouwer: 10 etüd
6. évfolyam: *J. S. Sagreras: Le quarte lezioni di chitarra*
M. Carcassi: Etüdök op. 60.
M. Giuliani: Etüdök
F. Sor: Etüdök op. 35, op. 31., op. 44.
J. S. Bach: Szvit tételek
L. Brouwer: 10 etüd

4. 6. 8. Fafúvósok

A hangszeres előképző elvégzése javasolt a tanszakon. Ennek lényege, hogy a választott hangszer tanulására fizikálisan még alkalmatlan növendék a fúvós hangszer játék alapjait (légzés, hangindítás, ujjak és nyelv együttes mozgása, artikuláció, kottaolvasás) elsajátítsa.

A hangszeres előképző formái:

1. furulya – egyéni
2. fuvola előkészítőként fife hangszeren
3. A választott hangszeren egyéni foglalkozás keretében

1.1 Furulya

A tanszakra elsősorban az általános iskola alsó tagozatos osztályba járókat vesszük fel.

A furulyaoktatás a fa- és rézfúvós hangszerek előkészítőjeként is funkcionál.

A tanrend a Művelődési és Közoktatási Minisztérium AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETOKTATÁS KÖVETELMÉNYEI ÉS TANTERVI PROGRAMJA (1998.) című kiadvány – a továbbiakban kerettanterv- furulya kötete alapján a következő:

A furulya főtárgy követelményei:

Tananyag: Béres János: Furulyaiskola I-III.
Lőrincz – P.: Furulya ABC

(és a kerettantervben szereplő anyagok szabad felhasználása szerint)

Minimális követelmény:

- 1.o. Béres: Furulyaiskola I. 75. gyakorlatig
- 2.o. Béres: Furulyaiskola II.52. gyakorlatig

Vizsgakövetelmények:

4-6 népdal, gyakorlat, legalább 2 kotta nélkül

Azok a növendékek, akik 2 év után sem akarnak hangszert váltani, folytathatják tanulmányaikat furulyásként a kerettanterv követelményrendszere szerint. Olyan növendékeknél, akik egy adott tanévben csak a minimális követelmény szintje körül teljesítettek, nem javasolt az áttérés bármely más fa- vagy rézfúvós hangszerre.

1.2 Fuvola

A művelődési és közoktatási miniszter 32/1998. (VIII.18.) OM rendelete alapján a képzési idő e tanszakon is 2+6+4 év a korábbi hosszú tanszakoknak megfelelően, vagyis két évvel nőtt.

Az előrehozott beiskolázási idő – a gyerekek testi fejlettségétől, fizikai adottságaiktól függően – különböző hangszeres előképző végzését teszi lehetővé. Ezt segíti a napjainkban is szakadatlan fejlődés, az úgynevezett tanulóhangszerek terén.

10 éve jelent meg a fife, a speciálisan könnyített és rövidített tanulóhangszer, mellyel elkezdhetjük az oktatást kis termetű alsó tagozatos gyermekek esetében is. Ennek megfelelően a hangszeres előképző a következő módon végezhető:

Hangszeres előképző: 1 vagy 2 évfolyam

1 év esetén: fife vagy fuvola hangszeren

2 év esetén: fife – on csoportban 3 fővel.

A beszámoló anyaga év végén: 2 gyakorlat

- 2-3 gyermekdal, vagy népdal a Bántai: Fuvola ABC -ből válogatva kotta nélkül

1. évfolyam: a fuvolára való áttéréstől

- 2 különböző karakterű gyakorlat pl. Jeney I.: 61. Gyakorlatig vagy Bántai: Fuvola ABC 13-15 lecke, vagy Bántai: Válogatott etüdök I.: 6-ig
- 1 előadási darab zongora- vagy fuvolakísérettel, minimum 1 darab kotta nélkül

2. évfolyam:

- 2 etüd pl. Jeney I.: 102, Bántai I.: 22 nehézségi fokig
- 1 előadási darab zongorakísérettel, vagy egy fuvola duó minimum 1 darab kotta nélkül

3. évfolyam:

- 2 különböző karakterű gyakorlat pl. Jeney II.:22-ig, Bántai I.: 74-ig
- 1 előadási darab zongorakísérettel, vagy egy fuvola duó minimum 1 darab kotta nélkül

4. évfolyam:

- 2 etüd pl. Jeney II.: 70-ig, Bántai II.: 28-32-ig
- 1 előadási darab zongorakísérettel pl. 3 Gavott, 3 Menüett c. gyűjtemény nehézségi fokán
- 1 kamarazenei darab /duó, trió stb./

5. évfolyam:

- 2 etüd pl. Bántai II.: 45- végig, Platonov: 1-10, Köhler I.: 1-6.
- 2 szonátatétel /Marcello, Valentine, Veracini, Telemann/
- 1 karakterdarab, illetve kamarazene

6. évfolyam:

- 1 etüd
- 1 barokk szonáta tételpár
- 1 karakterdarab
- 1 kamarazenei mű – lehetőleg vegyes hangszerösszetételű csoportban

A továbbképző évfolyamokon megnövekszik a kamarazenélés jelentősége, s ez a beszámoló anyagában is tükröződik.

Értékelési mód: A növendékek részére félévente meghallgatást, illetve beszámolót tartunk. A meghallgatás anyaga: etüd, valamint előadási darab zongorakísérettel.

A meghallgatáson a fúvós hangszert tanító kollégák vesznek részt, a hangversenyre meghívunk minden érdeklődő kollégát. A magasabb évfolyamba lépés feltétele a tanszakonként meghatározott minimális követelmény teljesítése.

4. 6. 9. Rézfúvósok

A MEA AMI szaktanárai egyetértenek a Minisztérium által kiadott tantervi programmal, illetve követelményekkel,

1.1 Trombita

- **A tanítás céljai és feladatai:** a trombitára vonatkozó programok kisebb átalakításokkal, illetve átértelmezéssel teljes mértékben alkalmazhatók.
- **A képzés struktúrája:** a tanterv szerint.
- **Tananyag:** A tantervben előírt anyagot tekintjük mérvadónak.

1.2 Kürt

- **A tanítás céljai és feladatai:** megegyeznek a kürtre vonatkozó programokkal. Kisebbségi átalakításokkal, illetve átértelmezéssel teljes mértékben alkalmazhatók.
- **A képzés struktúrája:** a tanterv szerint.
- **Tananyag:** A tantervben előírt anyagot tekintjük mérvadónak.

4. 6. 10. Ütős tanszak

- **A tanítás célja és feladatai:**
Általánosságban elmondható, hogy a mai fiatalok előszeretettel választják az ütőhangszer tanulását. Ebből következik, hogy a különböző ütőhangszerek felhasználhatók a közösségi, csoportos ritmus és fantáziafejlesztésben.
- **A képzés struktúrája: a képzési idő 12 év**
egyéni HETI 2x30 perc,
csoportos HETI 2x 45 perc

Ez az időszak három részből tevődik össze. Előképző (1 vagy 2 év), ami nem kötelező, függ a tanuló életkorától és zenei előtanulmányaitól. A következő 6 év az alapfok. A fennmaradó 4 év a továbbképző.

- **Tananyag:**
Az előképző és az első 4 osztály meghatározott tanterve szerint tanítunk. Az 5. évfolyamtól az ütődob tanítása nem megvalósítható a hangszer hiánya miatt. Mivel az ütődob az ütőhangszer családjának talán legösszetettebb hangszere, több tanulást igényel. Az elkövetkező 2-3 év a hangszerkezelés és a helyes megszólaltatás tanulásával telne el.
A továbbképző feladata az eddig tanultak továbbfejlesztése és a hiányosságok pótlása. A rendelkezésre álló összes hangszer ismerete, a zeneirodalom jelentős műveinek ismerete, nehezebb szólam eljátszása kamaraegyüttesben.
- **Értékelési mód:** félévenként beszámoló (4 gyakorlat eljátszása) és a tanév folyamán egy nyilvános koncert.

4. 6. 11. Magánének

Iskolánkban a szakmai teljesítmény mellett

A hangképzést, a helyes hangadásra való nevelést nem lehet elég korán kezdeni.
A növendéket az első ének órájától kezdve részesíteni kell hangképzésben.

A hangképzés tanulásának struktúrája:

- Fel kell mérni a tanuló hallását és hangadó képességét, légzését, esetleges kisebb beszédhibáit (pl. enyhe raccsolás külön gyakorlatokkal lehet javítani.)
- Meg kell ismertetni a jó artikulációval, a helyes légzéssel. (A légzést elősegítő gyakorlatok a hexachordnál nem nagyobb terjedelmű dalokon keresztül.)
- Egyes hangzók gyakorlása: i, é, e, á és ü, ő, u, o sorrendben való formálása.
- Skálázás egy hangon: mi, mé, me, má, mü, mö, mu, mo, ma.
- Mivel a gyerekek 10-12 éves koruk táján mutatnak, a felső vékonyabb hangjait nem vastagítjuk el, hanem a lassan kifejlődő izmok működésének elősegítésére, a vékonyabb hangok funkcióját igyekszünk lefelé vezetni.
- A dinamika lassú kiépítése.
- Rezonancia felerősítése.
- Anatómiai ismeretekkel való megismertetés.
- Dallamformálás, hangsúlyviszonyok.
- A vokális zeneirodalommal való ismerkedés.

Tananyag

- **1. évfolyam:**
10 népdal, 3 preklasszikus vagy klasszikus dal, 2 romantikus dal
- **2. évfolyam:**
8 népdal, 4 preklasszikus-, 4 romantikus dal
- **3. évfolyam:**
6 népdal, 5 preklasszikus-, 5 romantikus dal
- **4. évfolyam:**
2 klasszikus ária, 2 preklasszikus-, 5 romantikus dal, 4 XX. századi dal, 3 népdal
- **5. évfolyam:**
2 ária egy-egy oratóriumból, 2 klasszikus-, 4 romantikus-, 4 kortárs zeneszerző műve, 2 opera ária
- **6. évfolyam:**
Az előző évek anyaga nagyobb előadásszámban.

4. 6. 12. Improvizáció

Az improvizáció képzés struktúrája, óraterve, tantárgyai, tartalmi szabályozása, feladatai és követelményei a központilag kiadott „Improvizáció” tantervben található.

Improvizációs gyakorlatok, módszerek Kezdő zongorista növendékeknek a Kurtág: Játékok I. kötete alapján

Ismerkedés a zongorával, bemutatkozás: Mi mutatkozunk be először a zongorának, elmondjuk kik vagyunk, szeretnénk „őt” megismerni.

A „teste”, körbejárjuk, megtapogatjuk, megdübögtetjük, alábújunk, a „lelke”, a belső része, megütögetjük, megpengetjük a húrokat, az „ujjai”, a billentyűk, megérintjük, összehasonlítjuk a mieinkkel, a „lába” a pedál, kipróbáljuk a zengését, majd melléülünk.

- A zongora mellett már lelkileg felkészült állapotban a kezünkkel véletlenszerűen, tenyérrel megszólaltatunk hangokat. Ezeket a hangcsoportokat, hangfürtöket magasságbeli eltérések alapján próbáljuk további elhelyezkedésekbe hozni, és mozgásfolyamatban egy zenei alakzattá alakítani. Fontos, hogy a mozgás löktetését is megérezzük, a mozgás tempóját, a hangerő és hangszín váltások lehetőségeit is. A hangszínek különbözőségét a mozgás billentyű közeli, lendületes billentése adja, amely nem függ össze a tempó gyorsaságával.

A hangfürtöket, halmazokat tenyérrel vagy lefelé fordított ököllel is játszhatjuk. A tenyeres, illetve a fektetett ökölbe fogott kéztartás elsajátítása előkészítése a későbbi nagy akkordfogásoknak, a glisszandó mozgás a skáláknak, az egész hangszeren való közlekedés pedig a nagy formák összefogását segíti stb.

Fogalmak, ellentétek: energikusság-puhaság, összecsengő-súrlódó, félelmetes-szép, lassú-gyors, közepes, hangos-halk, felfelé-lefelé, hangfürtök, halmazok, tenyeres, fektetett ököl, billentés, fekete, fehér billentyűk stb.

- Társasjátékhoz hasonlóan szabályokat alkotva a mozgásokat irányítjuk, zenei elemekké alakítjuk át. Kezdetben a tanár javasolhat néhány ötletet, játékot, később a gyerekek, felszabadulva a hangszer mellett, zseniális „játékszabályokat” találnak ki. Ezek vonatkozhatnak karakterre, mozgásra, ritmusra, hangerőre, formára, vagy a véletlen kialakulásra is.
- Kérem a gyereket, hogy próbálják szavakban is megfogalmazni, mit akarnak és mit fognak játszani. Az is lehet, hogy utólag mesélik el, mire gondoltak, milyen érzés volt amikor zongoráztak. Ez a beszélgetős módszer rendkívül **fejleszti a figyelmet, növeli a beszéd bátorságát, tudatosságra szoktat.** Megértik, hogy a zene nem rendetlenségek halmaza, hanem törvényszerűségei vannak, amelyeket állandóan figyelemmel lehet és kell kísérni. Így jutunk el a zene élményéhez, az érzelmek különbözőségéhez, a zenei stílusok felismerésének élvezetéhez.

Íme néhány példa az első elindulási variációkból. Kezdetben ezeknek neveket adunk, amelyek a gyerekek világához közel álló fogalmak.

Séta: (Kurtág: A III/ 3.) egy kezes, majd váltott kezes tenyeres mozgásokkal, maci lépésekkel sétálunk a kiválasztott fekete billentyűkön, (megfigyelve a hármas és kettes fekete billentyűk elhelyezkedését). Ezt behunyt szemmel is jó gyakorolni, megéreztetve az oktáv távolságot a kar áthelyezésének azonos sebességű mozgásával.

Fogalmak: oktávok, fent, lent, piano (lágyan), forte (zengőn) stb.

Tölcser: (Kurtág: A III/3) egyik kéz az alsó regiszterben mozog ugyanazon a halmazon egyenletesen repetálva, a másik oktávonként felfele és vissza bejárja az egész regisztert. Ugyanezt tükörben a felső résztől elindulva és vissza. Visszatérés a kiinduló ponthoz fejleszti formaérzékét.

Fogalmak: felfelé, lefelé, ugyanott, erősítés, halkítás, rövid, hosszú

Tükörjáték, utánzás: (Kurtág: A III/6) az előző variációja mozgásban. A zongora két széléről indulva egyszerre közeledik a két kéz az oktávokon ugrálva, még mindig halkán, tetszőleges ritmussal, vagy egyenletes lassúsággal.

Fogalmak: egyenletesség, tükrójáték, a két kéz is tükörképe egymásnak.

Távolugrás: A két kéz fektetett ökle a nagy oktávban egymás melletti fekete halmazokról indul, egyenletesen, lassan mozgó, egyszerre megszólaltatott maci lépésekkel. A jobb kéz egy oktávval feljebb ugrik, majd a kiinduló pontra visszatér. Másodjára már két oktávot ugrik, és vissza, harmadjára három és így tovább. Hangzását, gyorsaságát, ritmusát variálni lehet. Ennél a variációnál a visszatérés sok gyereknek megoldhatatlannak tűnik. A gondolkodásuk csak fokozatosan képes feldolgozni ezeket a bonyolultabb képleteket.

Ezek után átlapozzuk a Kurtág: Játékok kottát, és a gyerekekkel együtt megpróbáljuk kitalálni a halmazok jeleit, hosszát, rövidegét, irányait, stb. Ezek a jelek hasonlítanak a kézfej, az ököl, a fektetett kar stb. alakjához.

További kedves játékok tárházát tartalmazza a Játékok négy kötete.

Címek az I kötetből:

Tenyerek egymás mellett	Tölcserjáték	Ringató
Cseles játékok	Talált tárgy	Butáskodjunk együtt
Ököljáték	Pötyögtetés	Hangfogyatkozás
Forgatott tenyér	Sétáló	Hangzatkereső
Tárgulás	Cé-k éji dala	Legato
Szekundok, tercek, kvartok, kvintek	Kis korál	Keringő
Felhangjátékok	Totyogós	Álmosan
Melléütni szabad	Dülöngélve	Arckép
Pötyögtetés	Unottan	Háromujjas
Virág az ember	Hommage a Bartók	Galopp
...a csillag is virág	Hommage a Verdi	Szilaj csárdás
Ráncigálás	Szomorú felhangok	Hang és gombóc
Saraband	Tölcserjáték	Hommag a Beethoven
Háromnegyed álomban	Csomók	Dallam fordulatokkal
Madaras	Veszekedés	Mikrorondo
Oldalgó tenyerek	Verés	Hommage
Csajkovszkij		
Hommage a Eötvös Péter	Hommage a Paganini	Örökmozgó tárgy

A kotta „B” oldala ugyanazokat a mozgásokat tartalmazza, mint az „A”, csak halmazok helyett konkrét hangokkal.

4. 6. 13. NÉPZENE

A KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE, TANTÁRGYAI

Hangszeres tanszakok:

1.1 - furulya

1.2 - citera.

Vokális tanszakok:

1.3 - népi ének.

Egyéb tantárgyak: kamarazene, zenekar.

Elméleti tantárgyak: szolfézs, népzenei ismeretek, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció.

A képzés időtartama

Megjegyzés: az évfolyamszámok magukban foglalják az előképző, alapfok és továbbképző évfolyamait. A képzési idő első számjegye az elméleti és egyéb előtanulmányokat jelöli.

Hangszeres és vokális tanszakok:

2+10 évfolyam (furulya),

1+10 évfolyam (citera),

10 évfolyam (népi ének),

Általános óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1	2	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező vagy kötelezően választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Választható tárgy	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2-6	2-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6	4-6

Az óratervet az adott tanszakon meghatározott évfolyamok száma szerint kell értelmezni.

Főtárgy: furulya, citera, ének (egyéni foglalkozás);
elméleti tanszakok (csoportos foglalkozás).

Kötelező tárgy: szolfézs.

Kötelezően választható tárgyak:

- elméleti: szolfézs, népzenei ismeretek, zeneelmélet, zenetörténet-zeneirodalom, improvizáció;
- gyakorlati: második hangszer, népi játék-népszokás, népdalkör, kamarazene, zenekar.

Választható tárgy: a fentiek vagy más művészeti tárgyak (a zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével) mellett a tanuló más művészeti ág - zeneművészeti, képző- és iparművészeti, táncművészeti, szín- és bábművészeti ág - képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet).

A TANÍTÁSI ÓRÁK SZÁMA ÉS KÉPZÉSI IDEJE

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok ideje tanítási hetenként értendő.

Főtárgy: Évi 66 óra. Minimum 2x30 perc vagy 1x60 perc egyéni kérésre (egyéni), vagy minimum 2x45 perc (csoportos).

Korrepetíció (zongorakíséret) ideje: minimum 5 perc.

Kötelező tárgy: Évi 66 óra. A képzési idő minimum 2x45 perc a 4. évfolyam végéig.

Kötelezően választható tárgy: elmélet - minimum 1x45 perc,
hosszú tanszakokon az 5-6. évfolyamon,
rövid tanszakokon az 5. évfolyamon

gyakorlat - minimum 1x45 perc (csoportos) vagy
minimum 1x30 perc (egyéni).

Választható tárgy: az előképző 1. évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás.

Kamarazene: minimum 1x45 perc,
csoportlétszám: a műfajnak megfelelően 2-8 fő, maximum 15 fő.

Zenekar: minimum 2x45 perc.

TANSZAKOK TANTERVEI

A MEA Alapfokú Művészetoktatási Intézmény nevelőtestülete az 1998. évben kiadott Központi tantervet irányadónak tartja a nevelési-oktatási munka folyamán és elfogadja a benne szereplő követelményeket és tantervi programot.

Kivételt képez:

Intézményünk foglalkozik sajátos nevelési igényű (nemlátó, gyengénlátó, mozgássérült) gyermekek oktatásával is. Az ő helyzetükben nem lehetséges teljes egészében követni a Központi tantervben leírt követelményeket és beszámoló anyagát mivel zenei oktatásuk lassabb ütemben halad. Ezért, az évfolyamonkénti tanterv lebontásában szükség esetén, a minimum követelmények alkalmazandóak az Előkészítő és Alapfok évfolyamain.

1.1 NÉPI FURULYA

2+10 évfolyam. Évi 66 óra - 2x30 vagy 1x60 perc (egyéni), 2x45 perc(csoportos).

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval:

- a furulyák fontosabb fajtáinak játéktechnikáját, a furulya hangszer család történeti múltját,
- a magyar népzene főbb dialektusaiban a furulyajáték jellegzetességeit, az ezekkel összefüggő énekelt és hangszeres dallamokat, táncfajtaikat, népszokásokat, mindezek formai és tartalmi elemeivel, zenei gondolkodásmódjaival együtt,

Fejlessze:

- a tanuló hallását,
- a nyelvvel is összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét, formaérzékét, stílusérzékét, rögtönzőképességét, zenei emlékezetét,
- a táncosokkal, illetve az énekessel való zenei kommunikációképességét.

Alakítson ki

- könnyed hangszerkezelést,
- megfelelő légzéstechnikát, helyes és a hagyományoknak megfelelő befúvásmódokat,

Előkészítő

1. évfolyam (HEK 1)

Felhasználható anyag:

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2

Dévai János: Furulyaiskola I.

Minimum követelmény:

10 Rubato és Giusto népdal eljátszása, díszítés nélkül, magyar nyelvi hangsúlyozással és ritmikával. Táncritmusú népdalok eljátszása.

2. évfolyam (HEK 2)

Felhasználható anyag:

Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2

Dévai János: Furulyaiskola I.

Minimum követelmény:

10 székely dallam ismerete. Rubato, lassú és sebes csárdás dallamok eljátszása a Székelyföldről.

Alapfok

1. évfolyam

Felhasználható anyag: Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2
Dévai János: Furulyaiskola I.
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II.

Minimum követelmény: Székely betlehemes népdalok, csárdás dallamok stílusos előadása. 10 székelyföldi dallam ismerete. A hatlyukú furulya alsó 10 hangjának használata.

2. évfolyam

Felhasználható anyag: Gergelits Márta: Furulya előkészítő 1-2
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II.

Minimum követelmény: Felcsíki dallamok stílusos előadása. 10 felcsíki dallam ismerete. Triolás ritmusok a forogtós dallamokban. A hatlyukú furulya alsó 14 hangjának használata.

3. évfolyam

Felhasználható anyag: Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika
Juhász Zoltán: Furulyaiskola II, III.
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában – kazetta.

Minimum követelmény: Gyimesi dallamok stílusos előadása kísérettel is. Aszimmetrikus ütemezésű és ritmusú dallamok és hangsúlyozásuk. A hatlyukú furulya 2 oktávjának használata.

4. évfolyam

Felhasználható anyag: Nesztor Iván: Gyimesi furulyamuzsika
Juhász Zoltán: Furulyaiskola III., IV.
Finnugor és török népek zenéi

Minimum követelmény: Dél-dunántúli rubato, ugrós, lassú és friss csárdás dallamok eljátszása. Somogyi dallamok eljátszása. Játékmód hosszúfurulyán. A 2. átfújás használata hosszúfurulyán.

5. évfolyam

Felhasználható anyag: Juhász Zoltán: Furulyaiskola IV., Az utolsó dudás
Juhász Zoltán: Kukucska Ernő nógrádi dudás és furulyás hagyatéka.

Minimum követelmény: Palóc rubato és giusto dallamok eljátszása. Dudautánzó furulyajáték. Semleges hangsorú furulyák ismerete. 20 palóc dallam ismerete.

6. évfolyam

- Felhasználható anyag: Balogh Sándor: Moldvai csángó magyar furulyás dallamok és énekek.
Magyar furulyások Erdélyben és Moldvában - kazetta
- Minimum követelmény: Széki lassú csárdás dallamok eljátszása. Moldvai táncdallamok. A hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása. Önálló dallamtanulás.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló legyen képes:

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- népzenei darabok értelmes, tagolt előadására a ritmus, a hangsúlyok, az összetartozó és elkülönülő hangok helyes felfogása, illetve alkalmazása révén,

Ismerje

- hangszeri múltját és változatait a magyar nyelvterületen,
- hangszeri repertoárját, illetve annak jellemző részét és előadói hagyományát a fontosabb dialektusterületeken.

A Továbbképző évfolyamain az 1998-ban kiadott Keret tanterv követelményei a mérvadóak.

1.2 CITERA

1+10 évfolyam. Évi 66 óra - 2x30 vagy 1x60 perc (egyéni), 2x45 perc (csoportos).

A citeratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulóval:

- a citera lehetőségeit, a rajta játszható dallamok minél szélesebb körét (a tanterv a magyar népzenei gyakorlatra épül, elzárkózik a hangszertől idegen zenei anyagoktól, nem számítva az archív forrásokból is ismert adaptációkat),
- a citerajáték jellegzetes hangsorait, pengetésformáit,
- a játékot megelőző zenei elképzelést, a citera kezelésének jellegzetes mozgásformáit, és tudatosítsa a tanulóban ezek kapcsolatát.

Alakítsa ki

- a könnyed hangszerkezelést, a helyes testtartást, kéztartást, ujjmozgást, összehangolt bal- és jobbkez-játékot.

Előképző

1. évfolyam (HEK 1)

Felhasználható anyag:

Balogh Sándor: Citeraiskola
Gelencsér Ágnes: Népzenei alapismeretek
Magyar Népzene tára I. Gyermekjátékok

Minimum követelmény:

Lassú, mérsékelt tempóban egyenletes negyed és nyolcad pengetés. A pengetési irányok elsajátítása. Húrlenyomás különböző ujjakkal. 20 gyermekdal elsajátítása.

Alapfok

1. évfolyam

Felhasználható anyag:

Balogh Sándor: Citeraiskola
Kodály: Ötfokú zene I.
Kodály: 333 olvasógyakorlat
Magyar Népzene tára I.
Kerényi György: Jels napok dalai

Minimum követelmény:

Lassú, mérsékelt tempóban egyenletes negyed és nyolcad pengetés. A pengetési irányok elsajátítása. Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés. Jobb kéz – a pengető szabályos fogásának kialakítása. Bal kéz – a 3. és 4. ujj használata. A két kéz mozgásának összekapcsolása. 25 gyermekdal.

2. évfolyam

Felhasználható anyag:

Sárosi Bálint: Magyar népi hangszerek
Sárosi Bálint: Zenei anyanyelvünk
Magyar Népzene tára I., II., VI. kötet
Kerényi György: Jels napok dalai

Minimum követelmény:

Jobb kéz – hangsúlyozás az ütem első hangjain, az ún. „kapkodós” játék alapjai. Bal kéz – G, B, hangokkal az alsó hangtartomány bővítése. Hangsúlyos és hangsúlytalan pengetés.

3-4 dalból álló dalcsokok játéka egyéni és csoportos előadásban.

3. évfolyam

Felhasználható anyag:

Magyar Népzene tára II., III., IV., VI. kötet
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I-II. kötet
Népdalválogatás az általános iskolai ének-zene tankönyvből.

Minimum követelmény: Ujjcsúsztatás 1., 2., 3. ujjal, ujjáttevés. Nyomóeszközzel való játék. Régi és új stílusú népdalok tempo giusto és parlando előadásban. 30 népdal.

3-4 különböző karakterű dalból álló dalcsokok játéka egyéni és csoportos előadásban.

4. évfolyam

Felhasználható anyag:

Magyar Népzenei Antológia IV.
Magyarországi citeramuzsika
Magyar Népzene 1-2. Lemezalbum

Minimum követelmény:

Tremollo játék önálló alkalmazása. Glissando alkalmazása. 30 dal ismerete. Kettő egyénileg összeállított dalcsokok megszólaltatása hozzáénekléssel.

Csoportos citerázás (három-négy fő).

5. évfolyam

Felhasználható anyag:

Borsi Ferenc-Tari Lujza: Citeraantológia
Magyar Népzene tára VI.-X. kötetek
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I.-II. kötet
Magyar Népzenei Antológia III. – lemezalbum
Tuka Zsigmond nagykunági citerás játékát bemutató videofelvétel

Minimum követelmény:

Tremollo játék tökéletesítése, stílusos alkalmazása. Húrlefogás lassú dúvó és esztam kíséretű dallamokban. A Dél-Dunántúl hangszeres dallamainak és díszítésmódjának alapos megismerése, ugrások, kanásztáncok. 35 dallam.

Kettő egyénileg összeállított dalcsokok megszólaltatása melyből az egyik dél-dunántúli. Csoportos citerázás (három-négy fő).

6. évfolyam

Felhasználható anyag:

Pávai István:
Az erdélyi és a moldvai magyarság népi tánczenéje.
Bencze Lászlóné: Szivárványos az ég alja – bihari népdalok.
Magyar Népzene tára VI.-X. kötetek
Járdányi Pál: Magyar népdaltípusok I.-II. kötet
Magyar Népzenei Antológia II.-V. – lemezalbum.
Magyarországi citeramuzsika – hanglemez.

Minimum követelmény:

A bal kéz virtuóz játékának fejlesztése. Biztos tájékozottság az egész fogólapon. Erdélyi tájegységek, gyimesi és moldvai énekes és hangszeres dallamok, táncdallamainak megszólaltatása. 35 dallam. Ismerje és tudja játszani valamennyi citerán használatos hangsort. Legyen tisztában a különböző zenei tájegységek dallamdíszítéseivel.

Három egyénileg összeállított dalcsokor megszólaltatása (hajdúsági, erdélyi és csoportos)

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a hangszer kialakulásának történetét és a népzenei dialektusokat,
- a citerazene hangzóanyagát és kottában rögzített irodalmát, valamint az általános népzenei gyűjteményeket, szakkönyveket,
- hangszer felépítését, karbantartását (húrcsere) és hangolását.

Legyen képes

- a hangszernek megfelelő népzene stílushű és improvizatív előadására,
- szólóban és zenekarban saját énekét kísérrni,

Rendelkezzék

- megfelelő technikával, stílusismerettel, előadói készséggel,
- tánckíséreti tapasztalattal,
- szereplési (színpadi) gyakorlattal.

1.3 NÉPI ÉNEK

10 évfolyam. Évi 66 óra - 2x30 vagy 1x60 perc (egyéni), 2x45 perc (csoportos).

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat

- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatáshoz szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Alapfok

1. évfolyam

Zenei anyag:

Ütempáros és strófikus elemeket tartalmazó gyermek játékfűzerek
- 2 dallam
Dél-Dunántúli és alföldi karikázók, párosítók.
Dunántúli ugrós és csárdás dallamok – 10 dallam
Lucázás, karácsonyi köszöntők, Gergely járás - 5 dallam

Minimum követelmény:

Természetes testtartás kialakítása. Helyes légzés elsajátítása.
Intonációs és ritmusgyakorlatok. Hangképző skálagyakorlatok.

1 szokásdal, 1 táncdallam, 1 lírai dal.

2. évfolyam

Zenei anyag:

Guzsalyas és lakodalmi dalok (Moldva, Felvidék). Újévköszöntők,
sárdózás, talalaj, felső-tisza vidéki táncdallamok, betyárdalok,
pásztor és rabénekek, új stílusú balladák.

Minimum követelmény:

A hangterjedelem növelése, váltóhangok kiegyenlítése
skálagyakorlatok segítségével, artikulációs gyakorlatok, díszítési
gyakorlatok.

1 guzsalyas, 1 táncdallam, 1 ballada.

3. évfolyam

Zenei anyag:

Karikázók, párosítók(Felföld. Szlavónia), Betlehemesek,
pünkösdlő. Mezőségi táncdallamok, parlando-rubato. Klasszikus
balladák.

Minimum követelmény:

Légzőkapacitás, hengterjedelem növelése. Az érthető
szövegmondást fejlesztő gyakorlatok. A tanult dialektusokhoz
kapcsolódó díszítési gyakorlatok.

1 dalsokor táncdallamokból, 1 parlando-rubato dal, 1 ballada.

4. évfolyam

Zenei anyag:

Erdélyi lakodalmi szokás dalok.
Balázsolás, nagybőjti kántálás, nagyheti énekek. Kalotaszegi
táncdallamok. Klasszikus balladák.

Minimum követelmény:

Légzőkapacitás, hengterjedelem növelése. Az érthető
szövegmondást fejlesztő gyakorlatok. Díszítési és variálási
gyakorlatok.

1 lakodalmi összeállítás, 1 táncdallam, 1 ballada.

5. évfolyam

Zenei anyag: Bölcsődalok, katonadalok, egyházi népénekek.
Szüreti dalok, húsvéti dalok, szentiváni énekek.
Székelyföldi táncdallamok, táncszók és parlando-rubatok.

Minimum követelmény: Tiszta éneklés kifejező módon.

1 népszokásdal, 1 dalcsoor táncdallamokból, 1 ballada.

6. évfolyam

Zenei anyag: Gyimesi és Moldvai táncdallamok és táncszók.
Gyimesi keservesek. Klasszikus balladák.

Minimum követelmény: Eddigi tudásának tartalmi és technikai színvonalának továbbfejlesztése.

1 gyimesi keserves, 1 dalcsoor táncdallamokból, 1 moldvai parlando-rubato, 1 ballada.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit és az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,
- kiemelkedő munkásságú népzeneutatóink tevékenységét és eredményeit,

Tudjon

- helyesen lélegezni,
- tisztán intonálni,
- önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,
- érthető szövegmondással énekelni,
- életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

Tárgyi feltételek:

54 m² tanterem, pianínó, zongora szék, népi hangszerek tanszaknak megfelelően (2 db. citera, 4 db. népi furulya), hordozható CD és kazetta lejátszó, kották, hangzó anyag, könyvek.

4. 6. 14. Szolfézs

1.1 Klasszikus szolfézs

1.2 Jazz elmélet

1.1 Klasszikus szolfézs

A tanítás céljai és feladatai:

Az iskola szaktanárai egyetértően a Minisztérium által kiadott szolfézstanítási programmal, illetve követelményekkel.

A személyi feltételekből adódó eltéréseket (pl.a sajátos nevelési igényű gyerekek oktatását) külön tantervként jelöljük.

Továbbá helyi tantervet vezet be az 5. 6. osztály számára 2004 szeptemberétől, amely felkészíti a tanulókat az alapfokú művészeti vizsgák elméleti anyagából.

A képzés struktúrája: 1-6 osztály 2 x 45 perc, vagy 1 x 90 perc

Az összevont órákat a távollakó és a kevés szabadidővel rendelkező tanulók miatt engedélyezzük.

A csoportok létszáma: 5-15 fő,

Felmentések: Írásban beadott szülői kérésre, igazgatói engedéllyel

Pl. Másik iskolában tanulja ezt a tárgyat,

Másik hangszer mellett korábban elvégezte szolfézs tanulmányait

Tananyag: Szmracsányi Magda: *Előkészítő*

Dobszay László: *A hangok világa I-VI kötetei*

Bognár-Soltész: *Tanuljunk zenét*

Kodály füzetek: *Ötfokú zene, 333 olvasógyakorlat, Bicíniák, 15 Kétszúlamú énekgyakorlat*

Szabó Helga: *Ének az iskolában, énekes improvizáció*

Bárdos: *Kánonok*

Szőnyi Erzsébet: *Szolfézs füzetek 1-8-ig*

Bánki Gábor: *Zenesuli sorozat, Zenetörténeti figyelő (Comenius kiadás)*

Kulcsár Zoltán: *Harmónia és ritmusiskola I*

Dallamvezetés, harmonizáció, improvizáció iskolája II

A hangszerelés iskolája billentyűs hangszerekre, szekvencerre, hangszeres együttesekre III

A hangszeres tantárgyból fakadó elméleti problémákat beépítjük a tananyagba, ha kell soron kívül is.

Beszámoló: Év végén beszámoló óra a szülők előtt, elméleti és a gyakorlati bemutatóval.

Tárgyi feltételek: 54 négyzetméteres általános iskolai tanterem, ötvonalas tábla, pianinó, CD-s rádió magnó, ritmushangszerek, műsoros kazetták, kották, labdák, léggömbök, ugráló kötelek állnak az oktatáshoz a tanárok rendelkezésére.

Feladatunk: a kötelezően előírt taneszközök jegyzéke szerinti szaktanterem kialakítása.

Tervezet: Továbbképző (ilyen évfolyamunk most nincs) Heti 1x90 perc

A továbbképző évfolyamokban kötelezően választható tárgyként zeneirodalom-zenetörténet, zenehallgatás, művek elemzése, mint együttes műveltségi programok alakulása.

A tanterve aktualizálódásakor készül el.

1.2 JAZZ TANSZAK - ELMÉLETI TÁRGYAK

Szolfézs / Szolfézs-elmélet / Jazzirodalom

A szolfézstanítás célja a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely segíti a tanulót a zenei anyag helyes értelmezésében, valamint a jazzdarabok és improvizációk megszólaltatásában. A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy az általános zenei képességek fejlesztését és a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi. Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A tanítás céljai és feladatai:

- járuljon hozzá a tanuló átfogó zenei műveltségének kialakításához,
- ismertesse meg a jazz és a klasszikus zene közötti formai, harmóniai, ritmikai és dallami különbségeket,
- járuljon hozzá, hogy a tanuló nyitottá váljon a társművészetek iránt,
- segítse a zenei készségek kiművelését, a képességek fejlesztését a kreatív jazz előadásban a ritmus-metrum (különös tekintettel a jazz ritmusvilágára) területen.
- rögtönzés, különös tekintettel a jazz harmóniai improvizációs technikájára,

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- hallás után ismerje fel biztosan a különböző ritmusértékű hangokat, az egyszerűbb és bonyolultabb ritmusképleteket: szinkópákat, nyújtott és éles ritmusokat, a lüktető ütés, a beat - általában negyed hang - nyolcados és triolás osztásait, s ezek szinkópás átkötéseit; tudja ezeket énekelni és hangszeren játszani,
- ismerje fel, tudja énekelni és hangszeren játszani a pentatónia 5, a három hétfokú hangrendszer 21 modusát, a distancia skálákat és a jazzben gyakoribb skálamodelleket,
- tudjon biztosan tájékozódni a funkciós rendszerben, ismerje fel a fő- és mellékfunkciókat, ismerje fel és tudja zongorán játszani az egyszerűbb autentikus és plagális harmóniaköröket dúrban és mollban, valamennyi hangnemben,
- ismerje fel és tudja zongorán játszani a II-V-I-es funkciós-kadenciális séma jazzben gyakoribb formáit,
- tudjon moduláló jazz standardek hangnemi-funkciós szempontból elemezni,

TANANYAG

Az iskola szaktanárai egyetértenek a Minisztérium által 1998-ban kiadott szolfézstanítási programmal, illetve követelményekkel.

SZOLFÉZS

A képzés struktúrája: 4 évfolyam, évi 66 óra (2 x 45 perc), vagy évi 33 óra (1 x 45 perc).

A csoportok létszáma: 5-15 fő

Felmentések: Írásban beadott szülői kérésre, igazgatói engedéllyel

SZOLFÉZS-ELMÉLET / JAZZELMÉLET

(Kiegészítés a szolfézs+elméleti óra klasszikus elmélet anyagához)

A képzés struktúrája: 2 évfolyam, évi 66 óra (2 x 45 perc)

Bevezetése a 3. évfolyamtól.

A csoportok létszáma: 5-15 fő

Felmentések: Írásban beadott szülői kérésre, igazgatói engedéllyel.

JAZZIRODALOM

A képzés struktúrája: 2 évfolyam, évi 33 óra (1 x 45 perc)

Bevezetése az 1. és 2. évfolyamban.

A csoportok létszáma: 5-15 fő

Felmentések: Írásban beadott szülői kérésre, igazgatói engedéllyel.

Az elméleti tárgyak felhasználható irodalma és lemezanyaga:

Gonda János:	Jazz - Történet, elmélet, gyakorlat
Pernye András:	A jazz
LeRoi Jones:	A blues népe
J.E. Berendt:	Das neue Jazzbuch
Carlo Böhlender:	Geschichte und Rhythmus
Duke Ellington:	Mindenem a muzsika
Robert Goffin:	Armstrong
Gonda János:	Mi a jazz?
Simon Géza Gábor:	Magyar jazzlemezek
Turi Gábor:	Azt mondom:jazz
Eckehard Joost:	Free jazz, Aueopas jazz
The new Grove Dictionary of Jazz	(angol nyelven)

Beszámoló: Év végén beszámoló óra a szülők előtt, elméleti és gyakorlati bemutatóval.

Tárgyi feltételek: 54 négyzetméteres általános iskolai tanterem, ötvonalas tábla, pianínó, CD-s rádió magnó, ritmushangszerek, műsoros kazetták, kották, labdák, léggömbök, ugráló kötelek állnak az oktatáshoz a tanárok rendelkezésére.

JAZZ - ZENEKARI GYAKORLAT

A jazz-zenekari gyakorlat szakirányú feladatai

Nyújtson lehetőséget a tanulóknak

- a közös játékra, a jazz lényegét jelentő, belső kötöttségeken és rendezőelveken nyugvó közös rögtönzésre,
- más hangszerek megismerésére, ezek zenekari szerepköreinek megtapasztalására,
- a „zenekari hallás”, a muzsikusként való figyelmesség kialakítására, a többirányú figyelmességének fejlesztésére,
- a combo-játék belső megismerésére (ritmus-szekció, szolisztikus rögtönzés, a jazz standardek és más jazzdarabok kisegyüttesbeli feldolgozás- és előadásmódja, a combo-hangszerelés alapjai stb.),

Követelmények a program elvégzése után

A tanuló

- ismerje meg a leggyakoribb jazz-hangszerek jellegzetességeit, a combo-játékban betöltött szerepköreit,
- ismerje meg és tudatosítsa a combo-játék alapelveit, a ritmus-szekció működését, a szólisták feladatait,
- legyen tisztában a jazz kisénekari formációival, az alapvető játékmódokkal,
- rendelkezzen megfelelő koncentrálóképeséggel, tudjon egyidejűleg figyelni a saját és muzsikustársainak játékára.

TANANYAG

Az iskola szaktanárai egyetértenek a Minisztérium által 1998-ban kiadott jazz-zenekar tanítási programmal, illetve követelményekkel. Azt elfogadják.

A képzés struktúrája: 2 évfolyam, évi 66 óra (2 x 45 perc)

Bevezetése az 3. és 4. évfolyamon.

A csoportok létszáma: mivel új tanszokról van szó, kezdetben, ameddig a jelentkezők száma nem éri el a megfelelő létszámot, a növendék/-ek az iskola által 2008. májusában megalapított „MEA Big Band”-ben teljesítik majd a zenekari gyakorlatot.

Beszámoló: Év végén beszámoló vizsga-koncert megtartása közönség előtt melyen a diák főtárgy tanára is jelen kell legyen. Anyaga: 2 tanult standard bemutatása 2 rögtönzéssel.

Tárgyi feltételek: 54 négyzetméteres általános iskolai tanterem, pianínó, megfelelő más hangszerek, ötvonalas tábla, erősítő berendezés, CD-s rádió magnó, ritmushangszerek, műsoros kazetták, kották.

4 6. 15. *Differenciált képességfejlesztés, sajátos nevelési igényű képzés*

SPECIÁLIS TANTERV ALKALMAZÁSA GYENGÉNLTÓ, VAK ÉS MOZGÁSSÉRÜLT GYEREKEKNÉL

Előszó

A Muzsikáló Egészség Alapítványi Alapfokú Művészetoktatási Intézményben fontosnak tartjuk azt a szemléletet, hogy azok a gyerekek is tanulhassanak zenét, akik képességeik és adottságaik alapján nem tudják teljesíteni a zeneiskolák államilag előírt követelményeit.

Felkaroljuk azokat a vak, mozgássérült, vagy gyengénlátó zenét tanulni vágyókat, akik lassabban haladnak az átlagosnál, kevesebb a teherbírásuk. Tanításuknál nagy figyelmet fordítunk a tanterv összeállítására. Nem **a követelményekre helyezük a hangsúlyt, hanem a fejleszhető adottságaikra.** Egységes követelményt nem lehet felállítani minden tanulóra, hiszen speciális esetekről van szó.

A gyermekek betegségeinek vannak olyan tünetei is, amelyek **fejfájást, szédülést, alvászavart, korai kimerülést, gyenge koncentrációképességet** vonnak maguk után. Mindezekkel együtt járnak az iskolába, tanulnak a napköziben, és vesznek részt a zeneórákon. Ezekhez a tünetekhez alkalmazkodnunk kell. A betegségek ellenére éppen viszont éppen olyan játékosak, vidámak és elevenek, mint bármelyik egészséges gyermek. Tele vannak alkotókedvvel, tanulni vágyással, hogy minél **többet „láthassanak” a világból.**

Az a célunk, hogy tudásukat az egészséges gyerekek szintjéhez közelítsük.

Szemponatok a tanításukhoz és tananyag összeállításához:

Egészségtudat: A gyerekekkel nem érzékeltetjük azt, hogy lassabban tudnak haladni az átlagosnál, hogy kevesebb feljűk a követelmény, hanem saját képességeikhez képest a legtöbbet szeretnénk belőlük kihozni.

A tantervi anyag mérséklése: a képességek figyelembevételével személyre szabottan állítjuk össze a darabokat, nagyítjuk a kottasorokat a megfelelő nagyságba. Hangsúlyozottan figyelünk arra, hogy a megtanulandó darabok közül melyik zenemű tetszik neki, mit választ, és mit tanul szívesen.

A kottaolvasás itt is elengedhetetlen követelmény: a hallás utáni zenetanulást fokozatosan át kell alakítani kottából való tanulássá. Miután már jól olvas a tanuló kottát, rendszeresen be kell iktatni a lapról játékot az órák menetébe. Ez a későbbi önálló munkának elengedhetetlen feltétele.

Az órán rendszeresen, alaposan és sokat kell velük gyakorolni

A rendszeres tanári bemutatás: szívesen hallgatják a tananyagba nem tartozó nagy zeneművek előadását, igyekszünk megszerettetni velük az értékes komolyzenét.

Fontos a társas zenélés, az együtt játék: fejleszti az alkalmazkodó képességet és sok örömet ad.

Az improvizációnak nagy szerepe van a zenei élmények, a hangszer sajátosságainak mielőbbi megismerésében.

A tanár szeretetteljes viszonyulása a növendékéhez: szigorú, de igazságos bíráló. Ne vezessük őket félre érdemtelen dicsérettel, de dicsérjük mindig, amikor megérdemlik. Biztassuk, amikor önbizalom hiányt tapasztalunk.

Játsszanak közös koncerteken egészséges gyerekekkel: így egyenlőnek érezhetik magukat társaikkal. Ez lelkileg felemelő élmény számukra.

A zeneiskolában tanuló többi gyerek is megszokja így, és tolerálja a másságot.

A ZENEOKTATÁS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI ÉS FELADATAI

Célunk: a zenei képességek fejlesztése, összhangba hozva az egészségi állapot javításával.

Néhány példa a korrekcióval egybekötött oktatásra:

- *A ritmusérzék fejlesztése javítja a hibás mozgáskoordinációt*

Pl. a gyengén-látás miatt bizonytalan járást javítja a szolfézsórákon egyenletes mérőütésre történő járás, vagy éneklés közbeni egyenletes menetelés.

- *A szép éneklésre való nevelés javítja a beszédhibát*

Pl. egy raccsoló kisfiú esetében az éneklés közben koncentrálás hatására szépen kiejtett szavak áttevődnek a beszéd alatti figyelemre is. Sokkal érthetőbb beszéd figyelhető meg nála a darabok zenei tagolására való nevelés következményeként.

- *A zenei memória fejlesztése a koncentrálóképességet javítja*

Pl. ezek a gyerekek kevés ideig tudnak koncentráltan figyelni. A zeneórákon a fegyelmezett munkát a közbeiktatott játékos gyakorlatokkal tesszük változatosabbá. Utána újra nyújtható a koncentrált gyakorlás ideje.

Az anyagtanulás is többnyire a koncentrálóképességre épül. A gyengén látás miatt a darabok nagy részét nem kottából tanuljuk, hanem többszöri előjátszás után memorizáljuk a tanulókkal.

- *A zenei karakterek iránti érzékenység, a fantázia és a képzelő erő szélesítése*

Pl. a hangerő-skálán belüli mozgásokkal (forte, piano játék) próbáljuk kitágítani a hallásukat, és a hangzásélményhez valamilyen eseményt, vagy meserészletet kapcsolunk.

- *A zenei műveltség megalapozása és fejlesztése, a zene megszerettetése*

- *Főbb zenei stílusok sajátosságainak és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése*

MUNKA-ALKALMASSÁGI VIZSGÁLAT

A speciális képzést igénylő gyerekeknél különösen nagy gondot fordítunk a zenei munkaképesség gondozás módszereire, amely szerint a tanítás megkezdésekor állapotfelmérést végzünk az ott megtanultak szerint.

Ezek megmutatják nekünk azokat az egészségi állapotokat, amelyekhez alkalmazkodnunk kell, és szem előtt tartanunk, hogy az eredményes és sérülésmentes tanítás érdekében alkalmazhassuk ezt a pedagógiát is.

Bemutatók, jellemzések

Eddigi tapasztalataim alapján nem kevés azoknak a gyerekeknek a száma, akik csökkent képességekkel, de nagy lelkesedéssel szeretnének zenét tanulni.

„Járhatok-e zongorára?” – kérdezte félve egy kisfiú az első találkozásunkkor, és mutatta eldeformálódott jobb kezét. Meglepődtem, mert még nem találkoztam hasonló esettel. Gondoltam, én lehetek majd a másik keze, és fogok neki adni valamit, amitől boldogabb lesz. Azóta ez a kisfiú az egyik lelelkesebb és legkedvesebb tanítványom.

Paluska Róbert: Életkora: 9 év
                          Zenei szak: zongora
                          Foglalkozása: tanuló

Orvosi jellemzése: Nagyfokú rövidlátó, visus: 0,008 (Ennyit lát a 100%-ból) 0,25
A jobb kéz eldeformálódása születési rendellenesség.
Hallásában is csökkent, hadarva beszél.

1. Megjelenés, magatartás

Bátor fellépés, határozott, egyenes tartás. A visszahúzóadás akkor jelentkezik, amikor tudás szintjére irányuló kérdést kap.

2. Tartás

Egyenes járás, fejtartása kissé balra dől, de gerincoszlopa egyenes.

3. Izomtónus

Az alkar izomzata puha, még nincs kifejlődve. Az egészséges jobb kéz azonban laza, feszültségmentes. Jó izomtónus.

4. Izületek

Vállizülete laza, nincs feszítés. A csípőizülete normális, nincs alaki elváltozás.

5. Testalkat, szövetarányok

Közepes csontozatú, zömök testalkat. Közepes testsúly. Teherbíró képességét nem akadályozza testalkata.

6. Kéz

- **csontozata:** erőteljes, vastag csontozatok, nagy kéz
                          megvan a lehetősége a későbbiekben a vastag izomzatnak
- **izomzata:** húsos ujjak, erős izom a tenyérárokban
- **izomtónus:** jó tónus, zenetanuláshoz rugalmas
- **bőr:** egészséges szín, hőmérséklete kissé ingadozó, végtagok nem hidegek, vérkeringés normális

7. Mozgás

Mozgása egyenletes, de a ritmikus járásgyakorlatban felborul az egyenletesség.

Mozgásteszt:

- *karemelés* egészen a fej mellett, vállizülete rugalmas még a beteg kéznél is
- *törzshajlítás*: közepes hajlékonyság, ujjai térdmagasságig érnek
- *törzsfordítás*: nem szimmetrikus forgás a két különböző irányba
- *guggolás*: gyors tempó, mozgékony

Speciális ügyességi teszt:

- *lufin billentés*: az egészséges kéznél ügyes billentés a beteg kar segíti az egyensúlyozást
- *palacsintasütési* gyakorlat: egy-két ütés sikerül
- *pattogatás lufival*: csak egy ütés sikeres, hiányosak a finom mozdulatok
- *lábbal pattogatás*: nehéznek bizonyult, nem sikerült

8. Arcjáték

Arca vidám, mosolygós, szeme értelmes, okos tekintet. Sokat mosolyog, s minden sikerélményén nagyot nevet.

9. Arcbőr

Sárgás színű, talán a keveset van szabadlevegőn. Haja tiszta, ápolat.

10. Beszéd

Raccsolva és hadarva beszél, időnként nehezen érthető. Éneklésnél nehezen formálja a szavakat. A beszédhiba ellenére bátran beszél.

11. Légzés

Csak a mellkas emelkedik levegővételnél, rekeszlégzés nincs. Bordák alakja normális.

12. Keringésmérés

Nyugalmi állapot: 5 mp/5 szívdobbanás, 1 p/60 szívdobbanás

Tíz guggolás után: 6,6,6,5,5,5

Alacsony pulzusszám, rövid kimozdulás, és hamar visszaáll a nyugalmi állapotba. Szédülési panaszok, a terhelésnél figyelembe kell venni, hogy az idegrendszer nem optimális.

13. Magatartás idegállapot szempontjából

Magatartása változó, az ismerős társaival barátságos, felszabadult, az ismeretlen és idősebb tanulók előtt félénk, visszahúzódó.

14. Mérés

Testsúly: 35 kg

Magasság: 138 cm

Mellkas: nyugalmi állapotban: 66 cm belégzés: 73 cm kilégzés: 65 cm

Derék, has: nyugalmi állapotban: 63 cm belégzés: 64 cm kilégzés: 59 cm

Felső kar: nyugalmi állapotban: 19 cm Befeszítve: 20 cm

Alkar: nyugalmi állapotban: 18 cm Befeszítve 18 cm

Csukló: 14 cm

Testsúlyindex:

Mellkasindex: belégzés és kilégzés közötti méretkülönbség magas: 8 cm

Hasindex: szintén magas 5 cm

Alkarindex:

Felkarindex:

Csuklóindex:

15. Megkérdezés, munkamotiváció

Örömmel zongorázik, szeret improvizálni, széles fantáziával rendelkezik. Nagy élmény számára, ha egy társával együtt zongorázhat, vagy tanári segítséggel „két vagy három” kezesezhet. Az első koncertélménye nagy hatással volt rá, amely motiválja a további szereplésre.

Pihenés

Könnyen elalszik, könnyen ébred, mégis fáradt sokszor. Ez túlterhelés, vagy a kevés mozgás következménye.

Étvágy

Étvágya jó, mindent szeret. Közös családi étkezésein ritkán vesz részt.

Friss levegő

Az iskolai szünetekben és a délutáni játékidőben van kint a szabadban.

Mozgáslehetőség

Az iskolai tornaóra mellett gyógytornára jár. Kirándulások és élményszerű sportolások csak ritkán fordulnak elő az életében.

Napfényellátás

Iskolaidőben kb. 1-2 óra, szünidőben sokat van a szabadban, de keveset üdül.

Napirend

Dél előtt: 5 óra az iskolában

Dél után: 3 óráig szabadfoglalkozás

3-5 óráig tanulói idő

Különórák: 1 óra zongora

1,5 óra szolfézs

1 óra Braille-írás (ez **nem Braille kottairás!**)

1 óra gyógytestnevelés

Panaszok

Kedélye felülemelkedik testi fogyatkozásán, lélekállapota vidám, jól tűri a bentlakásos iskolában való életet. Szeretetteljes kapcsolata van lakótársaival.

Összegzés

Nagyon érdeklődő gyerek, figyelmes, örömmel tanul, örül minden megbízásnak, feladatnak. A darabokat gyorsan memorizálja hallás után, s hosszabb időre is megjegyzi. Jó adottságai vannak az egészséges kéznek, ezzel tanulja meg a darabok mindkét szólamát, s így összejátssza társaival. Nem lehet pontosan tudni, hogy mire lesz képes egy kézzel, ezért a tananyag a tanulás folyamatában fog kialakulni.

Az előképzőben 1 év alatt elvégzett anyaga „A” tagozat, heti 2x 30 perc

Bal kézzel

Főzzünk, főzzünk kalamászt

Süss fel nap

Fecskét látok
(kézben)

Csön, csön gyűrű

Hová mégy te kis nyulacska

Télapó itt van

Sötétes az erdő (mindkét szólam azonos kézzel)

Kis kece lányom

Anyám, édesanyám

Harcsa van a vízben

Elvesztettem páromat

Láttál-e már valaha

Türk: Dal (mindkét szólam)

Improvizálás minden órán

Tananyag: (válogatva a gyerek adottságai szerint)

Szmrecsányi Magda: Előképzős szolfézs füzet

Zongoraiskola: Komjáthyiné I

Papp L: Zongora ABC 1

Papp L: 39 magyar népdal

Kurtág: Játékok I

Improvizációs gyakorlatok

mindkét kézzel

Cicuskám kelj fel (1-1 ujjal)

Zsip-zsup (1-1 ujjal)

Süss fel nap (terc kísérettel a beteg

Fecskét látok (tükörjátékban a két kéz)

Papp L. 39 magyar népdal

Hangszeres előképző: 1. 2. o. „A” tagozat, heti 2x 30 perc

Ajánlott tanítási folyamat

A tanulás első hónapjaiban minden gyereknél

hallás utáni tanulás, többszöri tanári előjátszás után és memorizálással

anyag: 2-3 hangon mozgó, énekórákról már ismert gyermekdalok

külön kezes játékkal, különböző oktávvtáltásokkal

kíséreték: a beteg kéznél egy hangon,

egészséges kéznél terc, illetve dudakísérettel

kétkezes játék: lehet tanárral, vagy másik diáktárssal

improvizációs feladatok:

- Kurtág: Játékok
- A tanár improvizál egy rövidebb frázist bármilyen hangokra, meghatározó karakterrel. A tanuló utánozza a hangulatot, majd ő talál ki egy másik hangulatú motívumot utánzásra. Pl. szomorú, vidám, harcias, játékos stb.
- Egy ismert mese, vagy történet megjelenítése, megzenésítése párban, vagy váltakozva a tanárral, diáktárssal.
- Improvizáció kötött hangokra: fekete, fehér pentatonokkal, pentachordokkal, hangközökkel, stb.
- A tanár által játszott akkordsorra melódia improvizáció. Ennél a feladatnál szép, a harmóniába illő dallamok születnek.

Tapasztalat: Az improvizációs feladatok eredményeként sok gyerek győzi le gátlását, hiszen nincs „melléütés”, mert minden hang jó. A mozgásélmények által létrehozott zenében mégis saját érzéseit fejezheti ki. A bátrabbak újabb és újabb karaktereket próbálnak kitalálni, és megjeleníteni. Nagy öröm számukra az is, hogy improvizáláskor az egész billentyűzetet használhatják, a legmélyebb hangoktól a legmagasabbakig. Ilyenkor a beteg kezek is felszabadultan játszanak, egy-két ujjal érintve a billentyűt.

Tananyag: (válogatva a gyerek adottságai szerint)

Szmrecsányi Magda: Előképzős szolfézs füzet

Zongoraiskola: Komjáthyiné I

Papp L: Zongora ABC 1

Papp L: 39 magyar népdal

Kurtág: Játékok I

Improvizációs gyakorlatok

Minimális követelmény: 10-15 gyermekdal, illetve népdal-kísérettel
5 darab kézfüggetlenítő gyakorlat

Évvégén koncertszerű meghallgatás, „vizsga” a szülők előtt 2-3 darab kotta nélkül

Első évfolyam: „A” tagozat heti 2x30 perc

Az előképző után kiderül, hogy kinél lehet nagyított kottát használni, és kinél nem.

Azoknál a gyerekeknél, akik látják a kottát, folytathatjuk a zenetanulást a hagyományos tanterv szerint. Még mindig hangsúlyt fektetünk a már ismert dalok tanítására és a folyamatos improvizálásra.

Azoknál a gyerekeknél pedig, akik nem tudnak kottát használni, sokszori (2 ütemes) ismétlésekkel memorizáljuk a darabokat, és improvizálunk.

Tanulási folyamatok:

- Ismétlésként a már előkészítőben tanult darabok újratanulása nehezebb dudakísérettel
Pl. dó-szó, dó-szó ti-ti-vel
- Egyszerű négykezesek
- Improvizáció újabb ötletekkel pl. skálák hangjain, akkordhangokon
- Első osztályos kottákból egyszerű darabok válogatva

Tananyag: (válogatva a gyerek adottságai szerint) Végzett anyag: ismétléssl együtt

Zongoraiskola: Komjáthyiné I

Papp L: Zongora ABC 1

Papp L: 39 magyar népdal

Kurtág: Játékok I

Az általános iskolai énekkönyvek

Improvizációs gyakorlatok

Minimális követelmény: 10-15 gyermekdal, illetve népdal nehezebb kísérettel,
5-6 darab két kezes kottahú darab

Évvégén koncertszerű meghallgatás, „vizsga” a szülők előtt 2-3 darab kotta nélkül

Második évfolyamtól-- hatodik évfolyamig „A” tagozat heti 2x30 perc

A hivatalos zeneiskolai tananyagból válogatva, minőségi követelményeiben is ugyanaz.

Az idei ötödikesek vizsgaanyagából néhány darab, idáig jutottak el:

- Bach: 18 kis preludiumokból játszottak,
- Klasszikus szonatinák, rondók, menüettek,
- Romantikusok: Schubert, Schumann, Chopin könnyebb darabjai
- Bartók: Gyermekeknek I füzetből a nehezebbek, stb.

Minimális követelmény: Skálák, különböző játékformákat tartalmazó etüdök, a nagy zenei korszakokból 2-3 darab stílusonként, négykezesek.

Félévkor és év végén koncertszerű meghallgatás, „vizsga” a szülők előtt 2-3 darab kotta nélkül

Továbbtanulási lehetőségek

A Dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Diákotthon a Tiszántúl legnagyobb gyengénlátók intézete, Tanulói messzi városokban laknak. A nyolc általános iskolai osztály befejezésével a gyerekek másik iskolába, másik városba kerülnek. Ekkor nálunk is befejezik zenei tanulmányaikat, nincs módunk a továbbképző osztályban már tanítani őket.

Jövőre két tehetséges növendékünk lesz nyolcadikos. A zenét nagyon szeretik, biztosan nem fogják abbahagyni, mert szorgalmas, ügyes gyerekek. Előadói, kottaolvasási tudásuk lehetővé teszi, hogy továbbtanuljanak, ha lehetőségük adódik. A kislány talán kántorképzőbe készül.

Kapcsolatban vagyunk egy nem látó (vak) zongoraművésszel, Magyar Csabával, aki hajdúszoboszlói, és segítséget nyújt nekünk a tanulásban, a gyengén látó és nem látó gyerekek oktatásában.

Még néhány zenét tanuló gyermek jellemzése általánosságban

Majoros Alex: 13 éves, zongora szakos 2. osztály. Nagyfokú rövidlátó: visus 0, 3 0, 3

Olvasáshoz szemüveget használ. Koraszülött. Születése után agyvérzést kapott, amelynek következményeként lebénult a jobb oldala. A gyógytorna eredményeként már tudja mozgatni a jobb kezét és lábát, de azokat továbbra is erősíteni kell. Hajlamos hanyagolni a jobb kéz használatát.

A zongorázás során bal kézzel dolgozunk nagyobb mértékben. A vékony, gyenge testalkat miatt ez a kéz kevés terhelést bír, és hamar kifárad. A jobb kéz használatára különös gondot fordítunk. Az ujjak mozgása segíti a kéz megerősödését, egy lebénult kéz életre keltését pedig segíti a hangszeren való játék. A zongoratanulás első 7 hónapja után elkezdte használni a jobb kéz ujjait. Az első három ujj mozgása egyre összerendezettebb lett, három hangos dalokat tudott ekkorára velük játszani. A 4. 5. ujjakat még csak próbálgatjuk használni, ezek együtt mozdulnak a 3. ujjal és nehezen hajlíthatóak.

Nagyon figyelmes, érdeklődő kislány. Mosolyog egész órán, minden hangnak örül, ami megszólal a hangszerből. Különleges improvizációs képessége van. Improvizálásnál szabadon játszik, észre sem veszi, hogy közben folyamatosan használja a beteg kezét is. Ilyenkor nem panaszkodik elfáradásra.

A tananyag nála annak függvényeként alakul, ahogy és amennyit javul, erősödik a keze. Hallása nagyon jó, szép tisztán énekel. Rövid idő alatt memorizál dallamokat.

A vakok intézetében 2004-ban megtartott zenei versenyen osztályánál nehezebb tananyaggal arany érmet nyert.

Kolompár László 12 éves, zongora szakos, 3. oszt. Visus: 0, 3 0, 6. Nagyfokú rövidlátása van, amely szemüveg használatával koordinálható. Nagyított kottát használunk, mert azt erőltetés nélkül látja. Eleven, vidám természetű, sokat mozog, játszik. Könnyen és gyorsan memorizál. Egészséges testfelépítésű, terhelhetősége megfelel életkorának.

A vakok intézetében 2004-ban megtartott zenei versenyen osztályánál nehezebb tananyaggal ezüst érmet nyert.

A vakok intézetében 2004-ban megtartott zenei versenyen még 8 tanuló vett részt, és mindnyájan érmet kaptak

SPECIÁLIS GITÁR TANTERV ALKALMAZÁSA GYENGÉNLÁTÓ, VAK ÉS MOZGÁSSÉRÜLT GYEREKEKNÉL

A tanítás céljai és feladatai:

A Dr. Kettesy Aladár Általános Iskolában tanuló gyermekek sajátos nevelési igényű gyermekek (fogyatékos, vak, gyengénlátók). Ezen okból kifolyólag szükséges az általános zeneiskolai tantervben foglaltak újragondolása, leegyszerűsítése, egyénre szabott módon történő alkalmazása.

A gyengénlátó gyermekek fejlődésében jelentős szerepe van az aktív zenei tevékenységnek és az ezzel járó sikerélménynek, a látó gyermekekkel való közös fellépések pedig segítik őket az integrációban.

A képzés struktúrája:

A képzés struktúrája az általános tantervben foglaltaknak megfelelően hangszeres előképző 1-2. illetve „A” tagozat 1-6. évfolyamok szerint épül fel. Ha valamelyik gyermek tehetségénél fogva „B” tagozaton tanul, úgy rá az általános tantervben foglaltak ide vonatkozó részei érvényesek. Továbbképző évfolyamok nincsenek, mert az itt tanuló diákok az iskola elvégzése után sajátos nevelési igényükre való tekintettel más városban folytatják tanulmányaikat.

A tanterv vázlatja:

Hek. 1

Tananyag: Nagy- Mosóczi gitáriskola1.

Minimális követelmény:

- helyes hangszertartás
- tudjon különbséget tenni negyed és nyolcad között
- ismerje az „e”-lá pentaton hangjait az 1.-3. húrokon (e', d', h, a, g)

Vizsgakövetelmény: 3 gyermekdal vagy népdal megszólaltatása 3-4 hangon, 1-2 fogott hanggal.

Hek. 2

Tananyag: Nagy-Mosóczi gitáriskola1.

Minimális követelmény:

- helyes hangszertartás
- ismerje a negyed értékű szünetet
- ismerje az „e”-lá pentaton hangjait mind a hat húron (e', d', h, a, g, e, d, H, A, G, E)

Vizsgakövetelmény: 3 népdal megszólaltatása 5-7 hangon, 2-3 fogott hanggal

1. évfolyam

Tananyag: Nagy-Mosóczi gitáriskola 1.

Minimális követelmény:

- helyes hangszertartás
- alapvető ritmusképletek ismerete (nyújtott ritmus, éles ritmus, szinkópa)
- törzshangok ismerete az 1. fekvésben

Vizsgakövetelmény: 3 egysoros népdal megszólaltatása

2. évfolyam

Tananyag: Nagy- Mosóczi 1.

Minimális követelmény:

- két szólam megszólaltatása, együtt pengetve (az egyik húr üres)
- arpeggio-pengetés üres húrokon

Vizsgakövetelmény 3 népdalfeldolgozás egy vagy két szólamban

3. évfolyam

Tananyag: Nagy-Mosóczi 1., 2.
Sagreras gitáriskola 1.

Minimális követelmény:

- a kvintoszlop ismerete (2# 1b, dúr-moll)
- kétszólamú játék-mindkét szólamban fogott hangokkal
- arpeggios gyakorlatok-akár több hang egyszerre történő lefogásával (akkord)

Vizsgakövetelmény: 2 egyszerűbb többszólamú dal vagy etűd, 1 arpeggio etűd

4. évfolyam

Tananyag: Nagy-Mosóczi 2.
Sagreras 1
Szendrey-Karper Gitárgyakorlatok 3.

Minimális követelmény:

- Többszólamú darabok, etűdök pontos megszólaltatása
- Hangok a második fekvésben
- A tanuló szintjének megfelelő technikai elemek megtanulása pl. kötés, barré

Vizsgakövetelmény: három különböző karakterű darab megszólaltatása: egy etűd és két klasszikus darab vagy népdalfeldolgozás

5. évfolyam

Tananyag: Nagy-Mosóczi 3
Sagreras 2
Szendrey-Karper Gitárgyakorlatok 3.

Minimális követelmény

- barokk és reneszánsz stílusok ismerete
- Technikai elemek gyakorlása, pontosítása

Vizsgakövetelmény: 1 vagy 2 barokk vagy reneszánsz tánc. 1 vagy 2 klasszikus etűd

6. évfolyam

Tananyag: Nagy-Mosóczy 3.-4.
Sagreras 2
Szendrey-Karper Gitárgyakorlatok 5.-7.

Minimális követelmény:

- Négy darab
- 1. etűd
- 2. reneszánsz vagy barokk mű
- 3. klasszikus mű
- 4. romantikus vagy modern mű

SPECIÁLIS SZOLFÉZS TANTERV ALKALMAZÁSA GYENGÉNLTÓ, VAK ÉS MOZGÁSSÉRÜLT GYEREKEKNÉL

A szolféztanítás célja:

Nélkülözhetetlen zeneelméleti ismeretek tanítása, amelyek segítik a hangszeroktatást.

Szolfézs előkészítő: csoportos „A” tagozat heti 2x45 perc

Éneklés:

Fontos a szép éneklésre nevelés, mivel az énekhangjuk éppúgy használható, mint egészséges társaiknál. Formálás, helyes levegővétel, helyes hangképzés.

Ritmusfejlesztés:

A lüktetés, a ritmika, az egyenletes tempóérzet kialakítása feladataink középpontjában áll. Sokaknak a járásuk is bizonytalan.

Csoportos gyakorlatok:

- Egymás vállára téve kezüket, így menetelnek egyenletesen.
- Ritmikus járás zenére
- Ritmus visszhang, visszadobolás térden, mellkason, vállon, fejen
- Tapsolás párban, egyik negyed, másik nyolcadot tapsol
- Éneklés közben ritmushangszer egyenletes kísérete
- Rövid ritmusok visszatapsolása emlékezetből
- Ritmus osztinató

Hallásfejlesztés:

- A tanár énekét emlékezetből visszaénekelni, 4-8 hangos dallamot
- Dallamkigyó, az elkezdett dallamot mindig előlről indítva kell énekelni
- Zongorán megszólaltatott dallam visszaéneklése
- Különböző hangszerek hangjainak felismerése

Kottairás-olvasás: Előképzőben csak keveset és ritkán írunk.

Tananyag:

Szmrecsányi Magda: Előképző füzet
Általános iskolai énekkönyvek
Ki s emberek dalai
Kodály 333 olvasógyakorlat

Minimális követelmény: 10 gyermekdal éneklése
5 népdal

Első-hatodik évfolyamok: csoportos „A” tagozat, heti 2x45 perc

Az előképző után ketté lehet választani a csoportot.

- Az egyik csoportnál lehet kottát használni, a másikon nem. A kottahasználóknál a csoport tempójához alkalmazkodva az állami tanterv szerint haladhatunk.
- A másik csoportban szinte teljesen hallásélményre építjük a tanulást. Nagyon sok énekléssel, gyermekjátékokkal, ritmushangszerek használatával színesítjük az órákat.

Ajánlott: kis zenekar kialakítása

Pl. Négykezes, cintányér, csörgődob, fadob, triangulum, ujjcintányér stb.

A kíséret lehet oszcinátó, metrum, vagy improvizáció is megadott szabályok szerint.

A szolfézs csoportok következő évi tananyagát mindig a teljes tanévben elsajátított átlagos tudásra építve lehet elkészíteni.

5. A pedagógiai program elfogadása, jóváhagyása, nyilvánosságra hozatala

Molnár Károly Dániel
intézményvezető

A pedagógiai programot a nevelőtestület 2013. augusztus 30-án elfogadta:

.....
nevelőtestület képviselőjében

A pedagógiai programot a fenntartó 2013. szeptember 2-án hagyta jóvá.

Dr. Stefánné Demjén Gabriella
a MEA kuratórium elnöke

6. *Érvényességi rendelkezések*

A pedagógiai program érvényességi ideje: 2008. szeptember 1-től 2013. augusztus 31-ig szól.
A pedagógiai program felülvizsgálatának mechanizmusa: A pedagógiai program felülvizsgálata minden tanév szorgalmi idejének a végétől számított egy hónapon belül történik.

Felülvizsgálatát az igazgató irányításával a szakmai munkaközösségek vezetői végzik.

A pedagógiai program módosításának lehetséges indokai:

- A közoktatási törvény módosítása
- A fenntartói finanszírozás változása,
- Tantárgyi tartalmak, tantervek, óraszámok változása
- Szervezeti formák átalakulása, átalakítása
- A minőségbiztosítási program bevezetése

A pedagógiai program módosításának módja:

A nevelőtestület többségi határozata alapján a fenntartó, az igazgató, a szakmai munkaközösségek, a pedagógusok, a szülők, a tanulók javaslatának figyelembe vételével.

Függelék

Egészségvédő módszer

A zenei munkaképesség gondozás eszközei

- Mozgásedzés: zeneórán, gyakorlásnál, szereplésre előkészítéskor, csoportos foglalkozások keretében.
- Speciális masszázshangszerek zenészeknek.
- Légzéstréning, vízfürdők alkalmazása, fényadagolás, a táplálkozás rendezése.

A zenei munkaképesség gondozás módszerei, kialakulásának indokai, előnyei, hatásai

- A zenei munkaképesség gondozás lényegéből adódóan hangsúlyozott figyelmet fordítunk a növendékek **egyéni képességeire, adottságaira**, szellemi és fizikai munkabírására, **terhelhetőségére**.

A **túlfáradás veszélyét** sokan nem észlelik, és emiatt az évek során **foglalkozási ártalmak** keletkezhetnek (pl. gerincferdülés, vállgörcs hajlam, ínhüvelygyulladás, izommerevség, idegrendszeri ártalmak).

- **Ez a módszer nemcsak mozgás, hanem gondolati rendszer**, pedagógiai és életvezetési koncepció. Preventív és korrigáló egészségvédelem, egészségmegőrző **zenepedagógia**.
- A zenei munkaképesség gondozás **leglényegesebb eleme az egyéni ingeradagolás**. Óra közben a növendéknek **2-3 percet igénybe vevő** mozgást iktatunk be. Ez lehet hangszeres előkészítő, ritmusfejlesztő, figyelemmegosztó, koordináló, ügyesítő, erősítő, pihentető vagy légzésfejlesztő mozgás is.

Hatására a szervezet visszanyeri frissességét, az új élmények mélyebben bevésődnek, tartósabbá válik a figyelem, és ismét visszatér a jókedv.

A zenei munkaképesség gondozás **fontos jellemzője** még, hogy a **hangszer nélküli játékos mozgások meggyorsítják a differenciált hangszeres mozgások bevésődését, automatizálódását, így ezek egyre gyorsabban és önállóbban felidézhetők és összekapcsolhatók a kottaképpel.**

- **A mozgások** a zenemű minél tisztább megvalósítása érdekében minőségileg átalakulnak, **célszerűek lesznek**, alkalmassá válnak megfelelő érzelmek közvetítésére.
- **A hangszer nélküli mozgások nem pótolják a gyakorlást**, de nélkülözhetetlen alapozásként és kiegészítésként szolgálnak.
- **A mozgással kiegészített gyakorlás** mellett a zenemű nem válik unalmassá, érdektelenné, sőt közben nagymértékben **fejlődik az alkotó fantázia, a játékos és az improvizációs készség** is, és nem marad el **a sikerélmény**.
- Ezek az apró zeneórai sikerek **önállóbbá, magabiztosabbá** teszik a növendékeket, hiszen **megismerik saját lehetőségeiket**, képességeiket, szervezetük különböző reagálásait, jelzéseit.
- **Felismerik értékeiket, tehetségüket**, melynek kibontakoztatására, valamint **egészségük ápolására**, környezetük védelmére felelősekké válnak, A teljesítmény és a **versenyszellem csak a gyermekek belső indíttatásának hatására** és nem a külső kényszerre alakul ki. Így elkerüljük a növendékek túlterhelését.

Az órák felszabadult légköre biztosítja a fegyelmezett munkát, növendék és tanár személyiségének tiszteletét, az emberi értékek megbecsülését, elvont fogalmak megértését, belső gondolatok kifejtését, zenei szépségek megérezését, a zenei törvényszerűségek megfigyelését és megbeszélését. Így közelebb jutunk a zene egyetemes – embert múlttal, jelennel, jövővel összekötő – titkaihoz és morális erejéhez. A zene életemünkké válik.